DIARI CATALÀ
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 pts. mes
Edició matí . 1 » »
Espanya . . . . . 4'50 pts. trim.
Unió postal. . . . . 6 » »
Paquet de 30 números. . 90 céntims

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entresol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esquelas, comunicats y reclams a preus convencionals. Per la edició del vespre s'admeten esquelas mortuories fins a les sis de la tarda. Per l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXI núm. 4,306 — Barcelona: Dijous 18 de maig de 1911 — Edició del VESPRE

SANT DEL DIA: Sant Félix de Cantalici, cf.

Sant de demà: St. Pere Celestí, Papa.—**Quarenta Hores:** A la iglesia de les GG. dels Pobres (Ensanxe de St. Pere).- Hores d'exposició: De 2¼ de sis del matí a 2¼ de vuit de la tarda.—**Demà:** A la mateixa iglesia.—**Cort de Maria:** Ntra. Sra. de la Esperança, a sa iglesia.-**Demà:** Ntra. Sra. del Roser, a St. Cugat, a Montesió.—**Missa d'avuy:** Sant Venanci, mr.; color vermell.— **La de demà:** St. Pere Celestí, Papa y conf.; color blanch.—**Adoració nocturna:** Dissapte, dia 20: Torn de Sant Miquel Arcàngel.

Observatori Meteorológich de la Universitat. - Director: E. Alcobé — 17 de maig

HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí y 3 tarda.—Barómetre a 0° y al nivell del mar: 758'60; 756'82.—Temperatures: máxima 23'2 sol: 21° ombra.—Mínima: 14'6 ombra: 14'6 rad.—Temperatura a l'ombra: 18'4; 18'.—Pluja a les 24 hores: 1'04.-Aigua evaporada en millimetres: 2'82.-Graus d'humitat: 71; 83.—Direcció del vent: O.S.O.; SSO.—Velocitat del vent: 124 k.—Estat del cel: cubert.—Núvols: Cirrus: C. K. N.—Cantitat: 9; 0'1.
Sortida del sol: 4'30.—Posta: 7'5.—Sortida de la lluna: 11'22 n.—Posta: 7'3 m.

Donya Josepha Cendra y Padró

viuda de Llopart

ha mort havent rebut els Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

Els seus afligits fills Dorotea y María, fills polítichs don Francisco Lacueva y don Lluís Casals, nets, germans, germana, germà y germanes polítichs, nebots, cosins y demés parents y les rahons socials «Casals y Sabater» y «Cendra y Frígola», al participar als amichs y coneguts tan irreparable pèrdua, els supliquen li tributin un recort en llurs oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, carrer Corts, núm. 453, demà divendres, a les deu del matí, pera acompanyar el cadavre a la iglesia parroquial de Santa Madrona y després al Cementiri del Est.

No's convida particularment.

D.ª Isabel Rodríguez de Aleántara

y Sauri

HA MORT

havent rebut els Sants Sagraments

(A. C. S.)

El seu afligit espós don Eduart Damians, filla María, germanes, germana política, germà polítich don Alfons de Luna, tías polítiques, nebots, nebot polítich, cosins y demés parents, participen als amichs y coneguts tan irreparable pèrdua y els preguen la tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir demà divendres, día 19 del corrent, a les vuit del matí, a la casa mortuoria, Rambla de Catalunya, núm. 116, pera acompanyar el cadavre a la iglesia parroquial y d'allí a sa darrera estada, Cementiri del S. O.

No's convida particularment.

LA SENYORA

D.ª Josepha Borbonés y Barbeta

de Santasusagna

morí el dia 3 del corrent

havent rebut els Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

El seu espós don J. Santasusagna y Pellicer, germà, germanes y germans polítichs, oncles, nebots, cosins (presents y ausents) y demés parents, al recordar als amichs y coneguts tan sensible pèrdua, els preguen la tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que en sufragi de la seva ànima se celebraràn demà, divendres, día 19 del corrent, a les deu del matí, a la iglesia de la Casa Provincial de Caritat, per qual favor els quedaràn sumament agraits.

Les misses després del ofici y desseguida la del perdó
Per respecte a la santetat del temple el dol se dona per despedit
No's convida particularment

Els Excms. y Ilms. Srs. Arquebisbe de Tarragona, y Bisbes de Barcelona, Vich y Girona, s'ha dignat concedir les indulgencies acostumades.

QUADRES AL OLI Ultims dies de **LIQUIDACIÓ** **Saló ROBIRA**, Ferrán VII, 39.

Sense trampa ni cartró - Calçat d'ocasió

Sabates senyora, pell forta, escotades a l'anglesa	Pessetes	4'50 y 4'95
» » dóngola negra, forma americana	»	8'75 y 9
» » » » tall saló,	»	10
Borceguins y polaques senyor, negre y color	»	8'30
Sabatetes nen bebè, xarol y color	»	1'35

LA CASA BLANCA, Concell de Cent, núm. 324

Plomes desmays, fantasíes, flors y palles a qualsevol preu.

Propietaris: Exigiu, al tenir que pintar vostres cases, la pintura rentable y inalterable **ROCKENIT.**—Informes: Mallorca, 266.

PRÈSTAMS en hipoteca al interès legal sobre finques rústiques y urbanes, terrenos y cens, usdefruits y nudes propietats. Creació de Rendes Vitalicies, Conversió de tota mena d'immobles en **renda fixa. Crèdit y Foment d'Estalvis.—Pelayo, 34, pral.**—De deu a dos quarts d'una.

Aigua "Estrella"

Mineral natural, alcalina gaseosa. Excelent pera la taula. Dels manantials de la *Societat Anónima* «**Vichy Catalán**». Superior y més económica que totes ses similars.
Demanis per tot arreu en ampolles y mitjes ampolles
Administració: Rambla de les Flors, 18, entressol - Barcelona.

El Dr. E. Ribas y Ribas s'ha encarregat novament de son **consultori de Cirurgía**, Passatge Domingo, 3, y de sa **Clínica d'Operacions, Valencia, 359**

Dr. Jori Biscamps. Malalties de la dona, llagues de les cames y Cirurgía. Consulta de 2 a 4. **Claris, 72, pral.**

Funeraria Ferràn. Palla, 8.-Telèfon 949

Tusquets y C.ª S. en C. Banca-Borsa. Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9

Dr. Farreras VENTRELL-COR. **Concell de Cent, 341, pral. 1.ª**

Grans Magatzems **El Siglo**

Actualment EXPOSICIÓ

y venda de

Novetats d'Istiu

GRANS OCASIONS en confeccions pera senyora, senyor y nens - Teixits - Estampats Tires brodades - Sombrilles - Vanos - Bastons Sabatería - Corbates - Mocadors - Sombreros de palla - Camisería - Gèneros de punt, etc., etc.

Solicitis el "Catálech especial" d'aquesta Exposició, que's reparteix gratis

PLAQUES FOTOGRÁFIQUES

Secció de Fotografía (Planta baixa)

Tamany	6½×9	9×12	13×18	18×24	cms.
Lumiere.	1'05	2	3'45	6'90	ptes. dua
Jonglá .	1'15	1'90	3'45	6'90	" "

Complet assortit en cambres y accessoris

J. Marsans Rof y Fills
Valors, Cupons, Giros, Comptes Corrents, Cambi de Monedes
RAMBLA CANALETES, 2

PEUGEOT

primera marca del mon

Lleugeres sólides y elegants

Complet assortit en tots els models

Representants exclusius:

F. S. ABADAL Y C.ª-Aragó, 239 al 245

R. de Abadal, Advocat, ha traslladat el seu despatx al carrer del **Concell de Cent, núm. 359, pis primer**

MARCA REGISTRADA

Companyía Vinicola del Nort d'Espanya
BILBAO - HARO
Immiliorables Riojas, Clarets, Blanchs y Escumosos.
Demanis en tots els Hotels, Restaurants y Colmados — Dipósits
Ample, 21, BARCELONA - Teléfon 1885

ALSACIA Y L'IMPERI

La personalitat alsaciana. — Les lleys. Els partits polítichs.

El dijous passat, 11 de maig, la comissió del Reichstag que havía de donar dictamen sobre'l projecte de constitució d'Alsacia, l'ha rebutjat en tercera lectura. Al discutirse un paragraf que establía en la lley electoral alsaciana el vot plural, fou impossible l'acort, rebutjantse la proposició que tracta aquesta materia y ab ella tot el projecte per 13 vots contraris (conservadors, socialistes, catòlichs alsacians y un polonès), contra 11 favorables (ultramontans, nacional-liberals y demòcrates); ademés, se abstingueren 3 lliberals. Ha fracassat, per tant, el segón projecte de constitució tan penosament elaborat pel canciller Bethmann-Hollweg y se parla de rependre'l problema cap allà la tardor.

La qüestió alsaciana, de que més de un cop he ja parlat, es sumament interessant. El fet primordial, ja prou interessant en sí pera tot nacionalista, d'existir una personalitat nacional que, malgrat radicar en una de les encontrades més belles y pròsperes d'Europa y posseir una sòlida cultura característica y un bon desenrotllo económich, pateix per etzars de l'historia una mena de «capitis diminutio», està complicat ab aquest organisme tan rich y tan divers del dret polítich alemany y ab el joch de les forces polítiques del Imperi. A n'aquests tres factors intentaré reduir la qüestió: caràcter de la personalitat alsaciana; estat de dret y projectes de reforma; solució que projecten y esforços que fan pera posarla en pràctica els partits polítichs, donant naturalment la major importancia al primer punt.

Ab motiu de l'agitació que a les assamblees deliberants alemanyes ha portat la discusió del projecte constitucional pera les terres d'Alsacia, es freqüent llegir en la prempsa referencies crítiques a la política que altres nacions han seguit quan s'havien anexionat territoris; y com que en la historia se poden trobar exemples per tot lo que's vulgui, cada corrent de opinió s'agafà al seu fet, y tracta de fonamentarhi una teoría y una norma d'acció política. Aixís, per exemple: els germanistes a ultransa, recorden que quan l'anexió de Saboya y Niça, que may més han respirat per la ferida italiana, s'imposà a les terres adquirides la configuració administrativa en departaments —característica de França, tan durament centralisada—y volen cercar en aquesta política un precedent. No menys equivocats, certs lliberals volen equiparar el cas al de l'anexió—més just fora dir integració—a Italia dels territoris de Lombardía y de Venecia; suposar que Alsacia es tan cordialment alemanya, tan sense reserves alemanya, com aquells paisos eren, sota la dominació austriaca, italians, es una pura fantasía. Més encertada es la opinió que retreu, com model a prendre, el càs de Angiaterra y la seva magnánima política ab els colons holandesos del Africa del Sud; però hi hà fondes diferencies, també, en aquest cas. Efectivament, els «boers» no tenen al costat, viva, real, l'antiga patria de que feyen part, ni estàn reduits en la nova a una condició de dret públich inferior. Formen part d'un nou Estat, sobre'l qual influeixen d'una manera decisiva, car hi son en majoría, y no aspiren a tornar a llur organisació patriarcal, perque disposen d'una organisació política més perfecta y ab més eficassos medis de govern y d'acció. El cas d'Alsacia es distint: ens trobem en presencia d'un poble que es de raça, llengua y cultura marcada y sincerament alemanyes. Fins a la pau de Westfalia, els francesos, malgrat llurs desitjos d'expansió, no assoleixen posarhi la mà al demunt. Lluís XIV en fou en aquella ocasió proclamat senyor, però servant al país els seus privilegis. Aquesta situació durà poch y ben aviat fou Alsacia ocupada militarment y reduída al regisme comú, produint això una recrudescencia germànica; la gran revolució francesa, que feu de Strasburg un centre d'agitació important, portà l'esperit de llibertat política a la terra alsaciana y aquesta es de aleshores ençà la seva aspiració primordial, y l'ideal de llibertat la uneix estretament a França, en termes que durant les campanyes napoleòniques els alsacians donen un bon contingent al exèrcit, y que en els dies de la restauració els exèrcits aliats son mal rebuts a Strassburg. L'esperit alemany no es per això desaparescut; basta citar els noms de Herder y de Goethe, estudiants a Strassburg, a fi del sigle XVIII, y consignar que fins al 1870, quan la fusió ab França semblava un fet, quan les classes altes y mitjes, y naturalment tota la vida pública vivía orientada cap a París, la literatura y la ciencia parlaven encara alemany, y els pastors reformats mantenien viu l'idioma en els estrats més baixos del poble, de la mateixa manera que'l catolicisme y el clergat catòlich s'havien en tot temps, inclinat cap a França. Sobre aquestes característiques germàniques ha obrat l'acció més que secular de la cultura francesa'l sigle XVIII, quan servía de patró a tot el mon de l'administració francesa y, sobre tot, de la vida política, del esperit de llibertat política que França va ensenyar a tot Europa. Aquesta mena d'educació en llibertat, es la base de la protesta nacionalista, cada dia més purgada de xauvinismes, ab tot y lo qual la sosté, per tots els medis, l'antiga metròpoli.

Avuy, la població afrancesada la formen les classes altes, les quals conserven tradicions de cultura y relacions de familia ab França, en la conservació de quals tendencies posen una constancia y una energía enteramente prussianes. El problema resulta difícil, ab tot y ser reduit, perque sempre, malgrat els nostres temps de democracia, son aquestes classes les que mouen la política. Hi hà, donchs, una capa alta de protestatarís, ressò del constant esperit no conformat, idealista, liberal de Alsacia, que l'ha fet ser un país característich d'oposició, may absolutament satisfet; recordava, no fà gaire, en plè Reichstag, un diputat nacionalista alsacià que pel caràcter «frondeur» del poble la prefectura francesa tenía atribucions polítiques extraordinaries, com may les han tingut els funcionaris alemanys, y les exercía. En resúm: la propia personalitat no els hi sembla may prou garantida y l'ideal constitució que ells se donarien fora la d'un cantó federal suís, ab totes les seves llibertats y la privilegiada situació de neutralitat militar.

Un país aixís disposava pera'l seu govern intern, d'una mena d'Assamblea, en els primers temps de l'anexió purament consultiva, dels anys 80 o 82 ensà llegislativa. Aquesta era la «Landesauchuss», formada per representants comarcals de les quatre ciutats Strassburg, Metz, Mulhausen y Kolmar, per delegats del imperi y per representants que elegien els compromisaris municipals. Malgrat estar reduides les atribucions d'aquesta Assamblea als afers purament interns, sovint el Reichstag substuía ab les seves lleys l'activitat de la «Landesauchuss», y com que, aixís y tot, s'hi manifestaven tendencies nacionalistes que feyen impossible tota tasca, l'emperador per una ordre dictada fa tres o quatre dies a Metz, ha suspés les sessions.

Els homes mateixos del regisme actual, la burocracia que avuy governa l'Imperi, s'ha percatat perfectament del problema, y per això'l preàmbul del primer projecte de constitució deya que, considerant l'estat y relacions polítiques d'Alsacia, era impossible mantenirse més temps contra l'opinió que demanava la reforma constitucional y que's tenía la ferma convicció de que, concedida l'autonomía, la fusió del país experimentaría un gran progrés. «Es d'esperar—afegeix dit preàmbul—que la representació alsaciana, després que la seva terra en els 40 anys que porta de pertànyer al regisme imperial ha crescut ab l'ajuda de aquest en tots els ordres, la vida pública y econòmica, no dictarà lleys que vagin contra'ls interessos d'aquest regisme». Y el canciller en el discurs presentant el projecte's permetía opinar que el projecte constitucional regularía una nova vida política, y tota creixensa en fortalesa y poder que la «Reichsland» experimentés, redundaría al ensemps en benefici del imperi. Aquestes belles ilusions fracassaren, com a son temps vàrem comentar; el projecte era tan exquisit, tan migrat, que no era de cap manera viable. Y malgrat això, la comissió asseguraya en 28 de janer haverse arribat en ell al límit temporalment possible de les concessions.

L'arquitectura del nou projecte presentat a primers de mars, fou també a son temps explicada. La modificació essencial que contenía era aquesta: pera satisfer els desitjos de la majoría (majoría que, dit sigui de pas, formaven els diputats del Centrum) de la comissió, s'afegía al projecte un nou paragraf consignant que Alsacia tindría consideració d'Estat federal (sabut es que fins ara era propietat del Imperi—«Reichsland», Terra d'imperi), y com a tal Estat federal tindría tres vots al Reichstag, vots instruits pel «Staathalter» y que no més se computarien en cas d'anar contra Prussia. Això tenía per fi no impedir el veto que tots els Estats federals units poden posar als projectes de Prussia de ordre no militar—el «quantum» de vots—fora si als que té Prussia, se sumessin els tres d'Alsacia, impossible d'obtenir. Ab aquesta modificació ha passat el projecte a informe de la comissió y desde el primer moment se va veure que tenía poques garanties de viabilitat. En la sessió del dia 11, precedida d'una pila de conciliàbuls y compromisos parcials entre'ls partits, ha fracassat el projecte. Al començar la sessió hi hà hagut intelligencia sobre la composició de la primera cambra alsaciana y la divisió electoral; un acort entre'ls lliberals y el «Centrum» y l'abstenció de conservadors y socialistes va permetre obtenir la majoría. Aixímateix passà'l paragraf regulant les atribucions de la segona Cambra y els conflictes y sessions mixtes de les dúes. També s'aprovà ab els vots en contra del Centrum y els socialistes la llibertat religiosa; la oficialitat de l'alemany no fou aprovada, sinó que hi hagué empat y després rebutjada per 12 vots contra 11, y finalment al discutirse la lley electoral y el vot acumulat, fou rebutjat el paragraf y tot el projecte constitucional per 13 vots contra 12 y 3 abstencions. Ja hem dit la composició de cada una de les tendencies, la favorable y la contraria al paragraf en qüestió, al començament d'aquest article.

Malgrat ésser cosa prevista, hi hà en el fracàs d'aquest segón projecte una forta decepció; la cosa era ja prevista per causa de l'entrecreuament y atomisme de les distintes fraccions polítiques que es la més visible y aparent de les característiques de la vida pública alemanya. Alemanya, y això es cosa que repeteix tothom, està governada per la burocracia, però aquesta no troba una força d'opinió hont aplicar la seva palanca. Resulta que quan la realitat o la ideología plantejen una qüestió política, pera resòldrela per medi de lleys, cal elaborar un projecte minuciós que a cada article's guanyi una majoría composta de fraccions diverses. El primer art cle'l votaràn—anuncien els confeccionadors de la lley—socialistes y catòlichs; y no'l votaràn, lliberals y demòcrates; el segón, lliberals y catòlichs, votant en contra socialistes y conservadors, etc. La tasca de la burocracia devé enorme, improba, admirable, però a la menor girada de les circunstancies, si un mot es susceptible d'interpretacions, devé aixímateix estèril. El cas dels presuposts que'l canciller Bülow no pogué treure endevant en 1909, malgrat ésser obra acuradíssima d'un home tan aciensat com el ja difunt professor de Hisenda a Münster, M. von Hæckel, es el més aparatós y el que més conseqüencies ha tingut d'aquests fracasos llegislatius.

Però en el problema alsacià hi es una primordial de que ajudarse pera fonamentar la reforma; únicament, que la burocracia, essent prusiana, vol satisfer aquest esperit, però al mateix temps vol reduirlo, y per conseqüent no's vol servir del fet nacionalista pera llegislar, sinó que voldría, llegislant, suprimir el fet nacionalista. Però com que això últim no's lograrà fàcilment, ha succeit que la comissió dictaminadora ha anat correcte-gint en sentit autonomista y lliberal el projecte, y quan s'intenti una nova solució, se faràn encara més amplies concesions, fins que la força centrífuga d'Alsacia y la centrípeta del imperi s'equilibrin en un punt que pugui ésser el primer d'un nou estat de coses més racional que'l d'ara.—R.

GLOSARI

THÈ, XACOLATA Y CAFÈ

Lenta, però segurament va'l thè guanyant un lloch, dins les costums barcelonines. Pèndrel a mitja tarda, a casa, a les visites, al saló de thè públich, odorant de femenines sentors, o al restaurant, o bé en l'intermedi de la representació teatral o del concert, no es ja, entre la gent nostra, cap excepcional elegancia...—Y, ¡cosa maravellosa, que un esperit vulgar may hauría previst! Es justament la moda del thè la que'ns ha fet tornar a apreciar delicadament la bona y vella xacolata. La xacolata, caiguda darrerament en gran descrèdit, y relegada gairebé als negligents desdejunis, com a institució tota domèstica, pariona a les camises de nit, als pentinadors, a les flonges pantufles, y indigna com elles de mostrarse a la llum civil, es revinguda avuy ab un esplendor máxim y conéix nous dies de gloria, mercès al senyor thè, que ha volgut presentarse acompanyat d'ella, y oferint tría entre tots dos, a les llemineres preferencies dels nostres contemporanis.

En cambi, qui sembla haver seriament patit del predomini de la flairosa planta de Xina es el pobre café.—Una senyora a qui una taça de thè es oferta, pot contestar que més se n'estimaría una de xacolata; però, que més se n'estimaría una de café, ¿quina senyora com cal gosaría dirho, sense veure, a l'instant, lamentablement esvaida la seva bona reputació?—Y es que, si el thè es noucentista y la xacolata tradicional, el pobre café es, característicament, vuitcentista.—El café es romàntich, es democràtich, es oratori y banal. Representa un poch,—com els cromos, com els mitjons de color, com els armaris de lluna, com els drames de tesis,—aquella falsa popularisació de les elegancies que constituí una de les pitjors malalties del sigle XIX. El café'ns parla quietament y misteriosa, ab son calent vapor, de trebalis de poetes de boharda,—capassos, a la manera de Zorrilla, de fer un drama, ab dotze tasses y en vintiquatre hores, — de reunions d'artistes bohemis, de clubs revolucionaris, de casinos polítichs, de casinos que no ho son tant, de jochs de dòmino, de jochs de tresillo, de sufragi universal, de parlaments, de mandres vestides de retòrica, de discusions «sobre idees», de plànols estratègichs dibuixats sobre'l marbre, de «penyes», de filosoffes d'ateneu, de malaguanyades hores dominicals. «Café, copa, puro» podría ser una divisa ab no menys

aire de classe, ab no menys sabor d'època que, per exemple: «Llibertat, igualtat, fraternitat». Y, ay! per molt que's fassi, un cafè al que no acompanya «la copa», té sempre un aire d'endolada viudesa.—Totes aquestes coses han de semblar forsosament una mica imaginaries. Però la lògica de la vida no les desconeix pas. Y es per això que la senyora com cal, que potser cobejaría un poch de cafè, adhuch que fos pera esvair una migranya, no gosa demanarho.

En lo gran com en lo petit, en lo més ideal com en lo més frívol, en el mon de l'esperit com en el mon de la llemiseria, el fenòmen se repeteix, ab un paralelisme perfecte. — Juren avuy els nous artistes per Mestre Poussin, fugint de l'impresionisme de sos antecessors immediats. Els filosophs reclamen la tradició del Renaixement, contra la tradició postkantiana. Un Georges Sorel, sindicalista, pot entèndres ab un Charles Maurras, monàrquich, pera combatre plegats la força democràtica dels Briand y dels Jaurés. Arreu el pensament noucentista troba menys obstacles en els homes de la tradició que en els liberals. Y aixímateix el thè, enemich mortal del cafè, per la força de les coses, ha pogut en camb donar ajuda a la vindicació de la vella, noble, graciosa xacolata.

XENIUS

Polítiques

No n'es l'inventor

Veritablement, ja'ns ho tenem de haver pensat. «El Poble Català» ens fà saber que'l «leader» de l'esquerra no n'es l'inventor de la nova y trascendental costum política, inaugurada al Camp de la Coca, de la Pobla de Claramunt, de fer aixecar els brassos ab els punys closos.

Ho ha copiat de Alemanya.

No se li ha de concedir més que «privilegi de introducció».

Es de doldre que no s'hagi inventat a Catalunya, perque es una cosa que ha d'estar molt bé; s'hauría de provar, qualsevol dia, a Barcelona.

Ab una altra pensada com aquesta, tenim assegurat el reconeixement de la personalitat de Catalunya.

El bon amich Vogel

Hem rebut d'Alemanya una postal impresa que diu aixís:

«A sos amichs, fills de Catalunya, lo dr. phil. Eberard Vogel, Catedràtich de Institut y de Politècnica, y sa esposa María Oswald, tot saludantlos afectívolament, han la plahensa d'oferilshi sa nova estada en aquesta, Lütticherstrasse 180 (Haus Friede).

Aachen (Aquisgran), Maig de 1911.»

Don Jaume Carner

Completant la informació sobre la retreta de la política del senyor Carner retallem d'un diari local aquest paragraf:

«Es un hecho. Bajo el pretexto de que «el diputado nacionalista por Vendrell necesita atender á los cuidados que le impone el albaceazgo de un fabricante recientemente fallecido, Carner ha anunciado su apartamiento de la vida pública por tiempo indefinido. En vano, «El Poble Català» niega ayer indignado que la retirada de Carner tenga otro motivo que el expuesto. Nadie ha de creerlo por las tareas del diputado; no absorben el tiempo de tal modo que impida dedicarse á otras ocupaciones. El mismo Carner es de los que (menos) se ha matado trabajando por el país con discursos en el Congreso, visitas al distrito y yendo y viniendo de Madrid. Con seguridad que ha tenido tiempo sobrado para todo y cuando dice que se retira es que renuncia y para adoptar semejante resolución únicamente pueden influir enfermedades ó desengaños. Por un simple albaceazgo no se retira ningun diputado á la vida privada.»

Informació

Varies

—Avuy, a les nou del vespre, tindrà lloch en el Foment Regional-Museu de Sant Martí, una conferencia a càrrech den Joseph Padern, disertant sobre'l tema «Retórica y poètica al alcans de tothom».

—Han sigut denunciats «El Progreso» per injuries a l'autoritat judicial, y «El Correo Catalán» per injuries al governador.

—A la secció tercera de lo criminal, aquest matí s'ha vist la causa contra Trinitat Altet Jornet, per haver publicat un article en «El Progreso», edició del 6 d'octubre de 1910, en el qual se provocava'l cambi de forma de govern, en ocasió de desenrotllarse'ls successos de Portugal.

A les primeres preguntes ha respost el processat que l'article de referencia era del Emilià Iglesias, y aleshores l'advocat defensor, que era'l senyor Guerra del Río, ha demanat que s'obrís una informació suplementaria pera venre si les declaracions del processat eren veritat.

Aixís ho ha acordat la sala, ab la més ferma oposició del Fiscal, qui ha dit que era ben clar que's volía atribuir l'expressat article al senyor Iglesias, pera ampararse en la inmunitat parlamentaria de que disfruta com a diputat.

—Llegim en un diari d'aprop del Vendrell:

«En los Círculos políticos se asegura que el diputado de la izquierda don Jaime Carner ha resuelto retirarse de la política, renunciando al acta, en vista del lamentable espectáculo que viene dando su partido y descorazonado de una revolución que satisfaga las generales aspiraciones del partido en que milita.»

La conferencia del canonge Baranera

Devant de distingida y nombrosa concorrencia acabà el dilluns al vespre, el canonge Baranera la conferencia que la setmana anterior se vegé obligat a suspendre després d'haverne llegit una part.

Segons prometérem als nostres llegidors farem un resum d'aquella admirable conferencia encara que sigui una tasca poch simpàtica, car està tota ella tan plena d'erudició, tan encadenat el rahonament, tan sistematisada, que per forsa quedarà enfosquit el pensament del erudit conferenciant, y fins mutilat.

Començà demostrant les inquietuts que tot home experimenta tant si mira part de dins com part de fora de sa personalitat.

La inquietut aumenta y's fa freturosa al toparse ab l'enigma de l'Univers, inqueix l'empeny a cercarse l'explicació, y aixís, el docte canonge, ens mostrava còm esperonat per tantes inquietuts, l'home arriba a buscar en una causa primera, en un Deu, la pau que necessita y que, segons Sant Tomàs, se troba en la tranquilitat de l'ordre.

L'enigma de la propia conciencia es el que'ns porta a cercar un fí últim a la nostra vida. Veusaquí que en la recerca del primer principi y de l'últim fí tenim que admetre la revelació, car no tot home té'l temps necessari ni la educació suficient pera fer aitals recerques. Estudià el fet religiós en la historia demostrant com l'unitat de l'idea sobreviu a la multiplicitat de formes. Ningú pot negar, exclama, que'l Catolicisme es el fet més cert, precís y present, per tant més facilment obserbable. Ademés, es únich, car remonta fins els origens de l'home, desde l'antich al nou Testament; y afirmà que totes les objeccions que cada dia's fan contra la revelació cirstiana son immediatament contestades y refutades. Estudià després les causes de la ràpida propagació del Cristianisme en l'Imperi Romà, acceptant ab en Harnack l'íntim impuls y ingénita virtualitat de son contingut espiritual; aixís s'esplicà com, renunciant a tot medi violent de conquesta, arriba a conquerir el mon enter, però diu ab Sant Agustí «que'l major miracle fora que'l mon s'hagués convertit sense miracles», veusaquí com al contingut espiritual admés per Harnack hem d'ajuntarhi la virtut sobrenatural. Aixís logrà la Iglesia pacificar el mon antich, com més tart conseguex pacificar y donar unitat a la munior heterogenía dels pobles barbres, d'hont n'ix la Europa moderna per obra del Cristianisme. A Catalunya també hi arriba l'ombra benefactora del cristianisme y en el llach rosari de monastirs y iglesies que del Pirineu s'extén fins a la mar, es hont els pagesos y terrassans vexats pels senyors feudals troben protecció. Durant tota la edat mitjana fomenta, y es la depositaria única de l'art y la ciencia, funda escoles, crea Universitats y pacifica al home, y «tal faràs tal trobaràs» es la màxima que plana y resumeix tot el sentir d'aquell temps. Vingué el Renaixement ab un concepte equivocat del humanisme y la falsa Reforma y l'Enigma del primer principi y últim fí torna a posarse devant de l'home que ja no creu y al qui han dit que la veritat era objectiva. L'home torna a la intranquilitat, y sense pacificar al home no pacificarem a la patria. Y no obstant, la vida no té espera y l'home no pot viure com ser racional, ni com cristià, sense la base moral.

Aqueix fonament el trobem solament en aquella religió que, ademés dels motius de credibilitat que la demostren veritable y divina, ha fet una experimentació social progmàtica de la virtut y de pacificació dels individuus de les families y dels pobles, essent el dominador comú de tots els valors humans.

Ja's pot compendre, donchs, l'errada y fins el crim que cometen els qui corrompen l'atmòsfera moral, saturada d'esperit cristià ,els qui detracten el valor fructificador de les virtuts individuals, domèstiques y civils que ha produit la saba moral del Catolicisme a Catalunya.

Veusaquí una bella tasca de la joventut que puja, la de defensar ab llur cultura religiosa tan extensiva com intensiva la veritable cultura necessaria pera el progrés y la prosperitat de nostra patria que sols se pot conseguir ab la pau de l'esperit que pot sintetisarse en aquella frase «en lo necessari unitat, en lo duptós llibertat y en totes les coses caritat».

Un llarch aplaudiment y multitut de felicitacions tan efusives com sinceres coronaren la notable tasca del conferenciant que fou tan plena d'erudició com elevada de concepció.

La serie de conferencies ha començat bé, el dilluns que vé continuarà la serie nostre amich Joseph Carner; el tema es atrayent, «Nostre obtimisme catòlich», tothom està freturós pera oir nostre selectíssim poeta.—K.

Palau de la Música Catalana

«Sinfònica de Madrid»

El segón dels concerts de la tanda que va donant la esmentada corporació, tingué son principal atractiu en la «Segona Sinfonia» de Brahms. L'abús pot dirse ab les de Beethoven, en termes que no hi hà sèrie de concerts que's passi sense elles, ha fet que poquin, per lo general, nostres programes, de poca varietat, car ocupant aquestes lloch preferent, poch quedava destinat a altres y es temps de que, deixantles reposar una temporada, acullim a diferents autors, al mateix Brahms, que'n té d'excelents y poch conegudes.

Aquí coneixem, me sembla, fins a la «Quarta», y cap ha fallat; el públich ha reconegut la importancia musical de cada una, y si no s'ha entusiasmat es per la impossibilitat de conèixer, en una sola audició, lo molt que atresoren aquestes obres en inspiració y armonía. Si en les sessions s'insistís més sobre elles, executantles totes y repetintles, l'auditori, al dominarles, hi trobaría el goig molt semblant experimentat ab les de Beethoven, y ens rellevaría de veure les últimes perpetuament a tots els cartells.

La «Segona», de Brahms, executada per la «Sinfònica», no té desperdici; to's els temps son deleitosos, però l'«Adagio» y l'«Allegretto» dúen un segell de distinció y forma tan elegant, que'l menys fet a la música de Brahms hi veu recompensa en haverla escoltada. Sentida més d'un cop la totalitat arribaría a ferse popular com alguna de Beethoven. El mestre Arbós ensopegà els temps y les belleses, ab cura presentades per una bona execució, feren convincent la Sinfonía fins pera aquells a qui Brahms els amolina. Un esplèndit aplaudiment fou el premi d'una ben entesa interpretació.

No hi hà dubte que Bach ha fet molts prossèlits a Barcelona, y veyem ab bona cara com sempre s'hi presta atenció y el públich s'hi desfà per poch que puga; es veritat que la tria que va ferli la «Sinfònica», «Corals de la Cantata 140 y «Preludi» de la 29, son dos fragments a propòsit pera enganxar fins als malaltissos; però de totes maneres indiquen el clar discerniment d'un auditori en acceptar el genre. Les dúes obres foren tocades a maravella y com el pès més feixuch era pera la corda y a n'aquesta hem vist que no li es rès impossible, la satisfacció de la sala esclatà al acabament, ab ovació llarga a mestre y professors que tingueren de repetir el «Choral».

Dels compositors, pot dirse francesos, que més serenament han escrit música, Cesar-Franck, ens atreviríem a posarlo en primer lloch; poch li havem sentit que no's conduexi ab enlairada y magestàtica presentació; es sempre noble la exposició de les idees temàtiques y s'hi desenrotllen ab un esperit contemplatiu de cosa gran. «Redempció», intermedi sinfònich, creix en onades orquestrals que sorprenen y captiven sense atormentar l'ànima; es desdoblament d'armonies hont l'agitació hi troba conhort. Fou aquesta obra la entrada del vespre, y la millor y més ben executada de la primera part.

«La Reina Mab» (scherzo), de Berlioz, treball afaligranat pera la orquestra, aixís com «Nàpoles», de Charpentier, fou una altra nota favorable a n'ella, si bé la última de les obres, tot y vèmeshi els potents elements del compositor, tingué pera'ls oyents poca estima. Es colorista, de llum, però gens distingida; cau en un ambient vulgar que li perjudica.

Y al parlar dels restants números que quedaven al programa, obertura de «Faust», de Wagner, y «Leonora», de Beethoven, ho fem senyalant quelcom de lenitut en els moviments generals de la darrera, salvant, emprò, la llibertat d'interpretació del mestre y la excelent execució que convingué a abdúes.

Igual que la nit de dilluns, els aplaudiments no s'escatimaren.—U.

Espanya y Italia

(DE L'AGENCIA HAVAS)

París, 17, 11'50 nit.

Roma. — El general Primo de Rivera, al entregar al Rey d'Italia el nomenament de coronel honorari del regiment de Saboya, ha expressat els sentiments de gran afecte per la persona del Rey y de viva simpatia pera'l poble italià en que s'ha inspirat el Rey don Alfons y ha expressat la satisfacció del exèrcit espanyol per veure en les seves files al quefe suprem dels exércits heròichs del país amich.

—Aquest vespre s'ha celebrat al Quirinal un banquet en honor de la missió extraordinaria d'Espanya.

El Rey Víctor Manuel, al brindar, ha reiterat la seva gratitut pel nomenament de coronel, creant un altre llàç entre la Casa de Saboya y l'exèrcit espanyol.

L'acte de cortesía del Rey don Alfons es una nova y preuada manifestació de l'amistat recíproca que uneix a les dues nacions germanes. Italia y Espanya troben en son esplèndit passar y en els ràpits progressos dels nostres dies, arguments pera la confiança en un pervenir que farà cada cop més íntima y més eficàc la seva colaboració a les nobles obres de civilisació y de pau.

Envía la seva coral felicitació al Rey Alfons ab motiu de la festa del seu natalicí y aixeca la copa pel Rey, la Reina y la familia reyal espanyola y per la prosperitat y la grandesa d'Espanya y del valent exèrcit espanyol.

El general Primo de Ribera ha contestat agraint les paraules y les simpatíes del Rey d'Italia envers el Rey, l'exèrcit y el poble espanyols. A Espanya serà vivament apreciada l'acullida dispensada a la missió que tinch d'honra de presidir y que segurament contribuirà a refermar la tradicional amistat entre'ls dos països.

Ha acabat dient que's sentía ditxós en poder manifestar l'admiració per la vitalitat del poble italià en l'hora actual, fruit d'un passat heròich y garantía de un pervenir fecond.

Aixeca la copa pel Rey, la Reina y la familia reyal italiana, y per la prosperitat y grandesa d'Italia.

Les vagues

(PER TELEFON)

Demanant feina

Madrid, 18, 12'30 matinada.

Més de 200 obrers pertanyents a la Societat general de peons, s'han presentat en algunes obres, solicitant treball, però'ls patrons s'han negat a donalsen pera evitar incidents.

Quatre obres, representant als 200, se han presentat al governador, exposantli la situació crítica en que's troben.

El governador els ha socorregut.

Manifest dels paletes

Els obrers paletes han publicat un altre manifest.

En ell s'exposa'l resultat de les darreres gestions realisades prop dels patrons y s'encoratja als obrers pera que persisteixin en la seva actitut.

Lo de Bilbao

Bilbao. — La vaga de descarregadors de carbó segueix greu.

Els patrons pensen organisar una societat ab obrers forasters.

Una comissió de vaguistes ha visitat al governador, anunciantli que aniràn al paro general si no's retira la força en els molls.

El senyor Martinez Rivas ha accedit a totes les peticions formulades pels obrers y se treballa a casa seva normalment.

Les dònes dels descarregadors han visitat als patrons, demanant aument en el jornal.

Un grupu de dònes ha fet volcar un carro de carbó y ha agredit al carretor, però les ha dispersat la força pública.

El paro en els molls es casi complet.

El vapor «Lucero» ha realisat la descàrrega de carbó ab els seus tripulants y obrers no associats, protegits per la guardia civil.

Els patrons organisen una colla ab obrers lliures.

Un tret y un ferit

Madrid, 18, 10 matí.

Saragossa.—A la plaça del Castillo hont se troba instalada la ebanistería de Luna Ramos y Companyía, treballaven en l'actualitat esquirols per estar en vaga els operaris associats.

Un grupu d'ells s'havía situat en les immediacions del taller, en ocasió de sortir del mateix Joseph Luna, ab direcció a un estanch.

No se sab si'l grupu d'obrers tractà d'escometre al patró o si aquest s'enfurismà al escoltar algunes frases dels vaguistes, però lo cert es que en Luna treguen un revòlver, feu un dispar sobre l'esmentat grupu, ferint en un braç al obrer vaguista Llorenç García.

Els companys d'aquest defingueren al agressor y l'entregaren als guardies d'ordre públich que se l'emportaren a la presó.

La noticia del fet arribà al Centre de la Federació Obrara, dirigintse, en manifestació de protesta, al lloch de la ocorrencia, els 500 obrers que allí's trobaven.

Després varen estar en el Govern civil pera demanar que's fassi justicia.

La manifestació se disolgué després sense ocórrer incidents.

Vaga a Valencia

Madrid, 18, 2 tarda.

Valencia.—S'han declarat en vaga'ls obrers blanquers, demanant la reducció de la jornada y aument de sou.

Comissions de patrons y obrers conferenciaren ab el governador, sense arribar a un acort.

La vaga de Málaga

Màlaga.—La vaga continúa en el mateix estat, tendint a generalisarse.

Lo del Marroch

(PER TELEFON)

Madrid, 17, 10 matí.

Melilla.—Ha sortit de la possessió de Ait Saco el general Larrea escoltat per un esquadró del regiment de Taxdir.

Una altra columna, composta en sa major part de nous reclutes, ha sortit de la plaça y ha arribat fins a Yazamen a Benibugafar.

Noticies oficials

Madrid, 18, 12'30 matinada.

Les noticies rebudes de Ceuta en el ministeri d'la Guerra, senyalen tranquilitat.

El capità general de Melilla ha telegrafiat donant compte al ministre de la Guerra, d'haverlo visitat varis notables de les kàbiles més importants dels voltants d'Alhucemas, pera ferli present el desitg de les kàbiles que representen de que Espanya exerceixi de fet alguna protecció sobre son territori, pera garantisar aixís la seva tranquilitat.

Cap a Melilla

Ferrol.—Han sortit cap a Melilla 80 soldats d'artilleria y 8 d'infanteria, sa mando d'un tinent.

Un combat

Tànger.—Ha arribat un correu de Fez que alcança al d'a 12.

Diu que'l día 11 hi hagué un nou y empenyat combat.

Els rebels varen ser rebutjats. Varen sofrir els lleals 26 morts, entre ells el kaid Gilali.

Després del combat va quedar la ciutat tranquila.

En Muley-Hafid segueix sense novetat.

De Ceuta. - Agresió

Ceuta.—Prop de Castillejos, a mitja lleuga de la posessió de la Comtesa, en el punt denominat «Tres piedras», estava pescant, cent metres mar endins, el falutxo de Estepona «María».

Un moro va tirar sobre ell, fentlo atracar y va tractar d'atraure als tripulants.

Ab la bayoneta-Mauser el moro va inferir tres ferides al mariner Felip Ferri, de Estepona.

Tripulaven la barca'l patró Joseph Fernàndez y els marners Salvador Montes y Salvador Reyes, els quals se feren a la vela, fugint, al aparèixer varis moros.

S'emportaren el ganivet del agressor, que entregaren al cabo de la companyía de mar.

El mariner ferit fou curat a la casa de socors d'aquesta plaça.

Demanant socors

Tànger.—El comandant Manjin ha enviat un emissari al general Moinier, demanantli que fassi arribar lo més aviat possible'ls socors a Fez.

De Ceuta

Madrid, 18, 10 matí.

Ceuta.—Avuy obsequiarà'l general Alfaua b una «paella» a les forces que guarnecixen la Ciudia-Federico.

Assistirà la música del Serrallo, 40 soldats de cada regiment d'infantería y 20 de cada un de les altres armes.

Estàn també invitats els moros del Yust y altres aduars pròxims.

Y La situació segueix essent normal.

Lls convoys d'ahir tornaren sense novetat.

Avuy també sortiràn convoys.

A Tetuàn la colonia espanyola celebrà el cumpleanys del Rey, ab festes y lluminaries.

El general Alfau exigirà als kabilenys que li entreguin als qui agrediren ahir a uns pescadors espanyols prop de Tres Pedres.

Els moros de Benimesala, en vista dels continuus dispars, que sobresalten a les seves dones y fills, han determinat abandonar defuitivament el poblat y venirse a viure dintre de nostre camp, en barraques que construiràn al afecte.

Els moros de Benimesala y Aixa han dirigit al Rey missatges de felicitació ab motiu de fer anys, en els quals fan vots d'adhesió y prosperitat a Espanya.

El correu que ahir sortí pera Tetuàn fou tirotejat.

Els moros intentaren robarlo, però logrà fugir a la carrera.

(DE L'AGENCIA HAVAS)

L'agent Boisset

París, 18, 10'50 matí.

Segons el corresponsal de «L'Echo de París», l'agent consular francès M. Boisset s'ha trasladat, ab la seva columna, a 25 kilòmetres de Dargran, pera unirse a la columna Brulard.

Als poblats per ahont ha passat, ha tingut bona acullida.

Baixes d'un combat

París, 18, 11'35 matí.

Londres. — Comuniquen de Tanger al «Daily Telegraph» que en el combat lliurat el día 11, prop de Fez, els rebels varen sofrir grans pèrdues, sobre tot pel foch d'artilleria y les càrregues de la cavalleria.

Els imperials tingueren 31 morts y 60 ferits.

El comandant Bremond va tenir 6 morts y un dels instructors francesos lleugerament ferit.

A la regió del Muluya

París, 18, 1'20 tarda.

Comuniquen de Merada, ab data 15, que en la nit del 13 al 14, els marroquins varen escopetejar al campament de Merada.

Els atacants se varen dispersar al ser matat el seu quefe.

Al mateix temps, un fort contingent atacava la reduida guarnició de Taurirt, que's va limitar a defensarse.

L'enemich se va apoderar de 180 bous y 300 moltons.

En un reconeixement s'ha lograt recuperar els moltons, però no'ls bous, perque l'enemich els havía emmenat a l'altra banda del riu Muluya.

El general Toutee demana que se l'autorisi pera extendre l'acció de policia a les vores del Muluya.

—Una nota oficiosa diu que'l día 16, una columna de reconeixement, sortida de Debdou, ab direcció a Merada, fou atacada pels marroquins, prop d'Aloman, a 12 kilòmetres al Oest de Debdon.

La espessa boira no va permetre la intervenció de l'artilleria.

Varen resultar un capità mort, un tinent ferit y deu soldats morts o ferits.

L'enemich fou rebutjat.

S'ha enviat un destacament, pera impedir que'ls agressors tornin a passar el Muluya.

Diputació

Ha visitat al senyor Prat de la Riba una comissió del Royal Club de Regates pera invitarlo a la setmana nàutica, que prepara l'esmentat Club, y pera demanarli que la Diputació ofereixi una Copa.

***

Museu Social.—La Societat «Grupo Esperantista Kulturo» visitarà'l Museu el diumenge, dia 28 del corrent.

—El secretari general d'aquest Museu Social don Joseph Ruiz Castellà, aquesta nit donarà una conferencia en l'Ateneu Enciclopèdich Popular, sobre'l tema: «Missió integral del nostre sindicalisme».

***

Ahir va anar a Caldetes, el quefe de la secció d'Hisenda don Lluis Jané, pera repartir socors a les families dels nàufrechs, en representació del president de la Diputació.

L'acte va ferse en el saló de sessions de casa la Vila, baix la presidencia del alcalde don Jaume Grau, rector mossen Ramón Vilardell, jutge municipal don Jaume Comas, y els vocals de la Junta d'Aussilis, senyors Millàn, Amet y Vidal.

La cantitat entregada pel senyor Jané puja a 3.150 pessetes, el repartiment ha sigut fet com segueix: Joan Grau Solà 300 pessetes; familia Brugués, 200; María de la Concepció Fornaguera Manau 200;; Felipa Fornaguera Manau, 200; Joaquim Fornaguera Manau, 200; María Barrera Arnó, 200; Miquel Barrera Arnó, 200; Claudi Gibert Bofill, 200; Joaquim Gibert Bofill, 200; Ramón Grau Fontrodona, 400; Salvador Grau Fontrodona, 200; Leonor Rovira viuda de Joseph Baró, 200; Ramón Aragó Rovira, 200; Dolors Riera viuda de Ribas, 150; y Joseph Sentís Margalet, 100.

La Junta d'Aussilis de Caldetes ha ingressat aquestes cantitats a nom dels interessats en la Caixa d'Estalvis d'aquesta ciutat, escepció feta dels dos primers.

Pera fer el repartiment d'aquestes 3.150 pessetes s'ha tingut en compte els que havíen fet el senyor Bisbe, els estudiants, el Rey, la Comandancia de Marina, la Creu Roja, Cambra de Comerç y altres.

INFORMACIÓ PARLAMENTARIA

El projecte de substitució dels Consums

(PER TELEFON)

Congrés

Madrid, 17, 9'15 nit.

Ordre del dia. — Se voten definitivament alguns projectes de lley, entre ells el de concessió d'un crèdit de 500.000 pessetes pera extinció de la llagosta.

Se posa a debat la proposició de lley relativa al establiment de noves fàbriques de sucre.

El senyor ROMERO TIVANTOS apoya un vot particular.

El senyor ABRIL Y OCHOA li contesta.

El vot particular es retirat per son autor y se sospèn aquest debat.

Continúa la discusió del projecte de substitució del impost de consums.

El senyor GARIJO consum el segon torn contra la totalitat.

No troba oportú el moment pera anar a la supressió dels consums, donchs tal cosa equivaldría en donar un pas en èl buit.

El senyor ZAVALA li contesta, defensant el dictamen.

Rectifiquen tots dos y se dona per discutida la totalitat.

El senyor GINER DE LOS RIOS apoya una esmena al article primer, que es rebutjada després de breus manifestacions dels senyors ZAVALA y ministre d'HISENDA.

Els senyors ROSALES, SANTA CRUZ y GIMENEZ PRIETO, fan observacions al projecte, que son contestades pel senyor ZAVALA.

El senyor CANALEJAS intervé, y diu que aquest projecte té un caràcter polítich que no pot aplaçar per més temps. El Govern no ha pogut aplaçar un día més la presentació d'aquest projecte, ja que venceu els contractes de arrendament en alguns ajuntaments y no poder allargar el plàç.

Ademés, nosaltres hem agitat massa la opinió contra'ls consums, pera que poguem dignament mantenirlos per més temps.

El Govern té l'ineludible compromís d'aprovar aquest projecte abans de finir el mes de juny, y pera això necessita el concurs de la majoría. Me sembla que no puch parlar ab més claretat.

¡Manifesta que'ls ajuntaments deuen al Estat més de 200 milions de pessetes, y sobre això hi hà que pendre alguna mida, car nosaltres tenim que fer una política moralisadora en els municipis.

Les observacions que'ls fassin jo les agraeixo, si son pera millorar el projecte; però si s formulen pera crear dificultats ab debats incidentals, jo les aculliré ab protesta; clar es que ab la protesta que'm permeti l'apoyament dels meus amichs.

Cal tenir en compte que aquest projecte es base d'una política que nosaltres hem de prosseguir; es una etapa d'una obra que hem de prosseguir y creyem que ha de contribuir a la reducció de gravàmens en les càrregues del país.

Un Govern té molts medis que no son el presupost pera intervenir en la vida del Estat. Nosaltres no mirem sols o principalment al interés del proletariat: hi hà altre interés, que es l'agrícol, y aquest, ab els fadats, té molt dificil accés a la ciutat. Donar accés a l'agricultor pera que penetri a la ciutat, es fomentar l'interés agrícol; buscar mercats extrangers es més dificil y no hi hà autoritat pera salvar les fronteres quan no s'enrobustéix la vida interior.

S'ha de produir molt, pera que's pugui consumir més. Avuy s'observa que l'espanyol consum molt menys de lo que necessita consumir, y sobre tot molt menys de lo que's consum en altres països.

Si li donessin a triar entre aquest projecte y altres que té presentats el Govern, optaría per resoldre la qüestió dels consums, per estimarlo el més important de tots els projectes.

Aquest projecte de lley comprèn a tots: al proletariat de la vila y al de la ciutat, y es el germen de la constitució de la vida local. La vida local es ahont està el nirvi de tot y no seria democràtich no crèureho aixís. Aixís, donchs, s'ha d'anar a enrobustir aquesta vida local perque tot lo demés son artificis.

S'extén llargues consideracions sobre aquest tema, explicant lo que ha de ser el municipi, fora de les preocupacions de la política, pera que sigui la veritable representació del poble y no del Club dels amichs o del periódich de partit.

Manifesta que li causa gran tristesa veure lo que's diu sobre'l projecte que's discuteix, perque revela una gran incultura en els que ho diuen. Quan se demana la rebaixa en el transport de ferrocarrils encara que sols se tracti de céntims per tonelada ¿no considerèu això com un bé, sobre tot els que porteneixèu a societats industrials? ¿No considerèu lo mateix quan se demanen altres rebaixes o auments del aranzel? Donchs, al parlar dels consums, se diu que al suprimirlos, no van a sentir els consumidors els efectes de la millora. Això es una paradoxa inadmissible.

Estudiem, tots, defingudament, lo que es cooperativa y altres coses més que formen l'economía; estimulem l'activitat de les mateixes, pera assimilarles als procediments de millora que son factibles com la supressió de consums.

La supressió de consums no la proposem per sentimentalisme. A qui'm digui que será ineficàc, li contestaré que no ho será si sabem governar, però si es cas contrari.

Lamenta la desdenyosa actitut de la minoría conservadora y la passivitat al que les esquerres han acullit tan important projecte.

Demana a la majoría que no li posi dificultats, no presentant més esmenes que les admissibles.

Adverteix que son molt poques les esmenes que's poden admetre.

S'extranya de que s'hagi dit que aquest projecte es una obra perjudicial pera la classe mitja. Respecte al projecte sobre l'impost, diu que si s'estima molt, que se li digui si n'hi hà un altre de millor. No será'l repartiment, que es, en les actuals condicions de la societat espanyola el més perillós que hi hà.

Respecte als solars diu que això es complementari, però per sí sol no pot resoldre els presuposts generals ni'ls municipals.

Dirigintse a la majoría, li diu que aquest es un projecte que no's pot defer. Si li volen fer observacions atendibles, les escoltará; però si li demanen alguna substancial modificació, no hi accedirá.

Als conservadors els diu que la seva actitut es ingreta. Faría molt malamente el partit conservador en oposarse a un aquest projecte, perque nosaltres hem vingut a abolir els consums y la pena de mort, a establir el servey obligatori y refrenar la força de les associacions religioses, y vosaltres teníu l'obligació d'imposaros ab un programa y ab la sinceritat bastant pera portarlo a la pràctica.

Els republicans feu bé en exigir el cumpliment de nostre programa; però no deueu apremiarnos ab impaciencia que contribueixen a la impossibilitat d'aquest cumpliment. Vosaltres creyeu que ab aquest projecte no's fa més que quelcom de lo molt que pot fersa. Jo crec que es el punt de partida y el d'arribada y que suprimeix en absolut els consums. Si no ho cregués, no'ls demanaría'l seu vot als diputats de la majoría.

Invita a tots a que examinin detingudament el projecte pera que se'n convencin. Lo que no's pot ja fer — diu — es aplicar a les desgravacions paulatines.

Afirma que aquest es un projecte en que la ètica va associada a la política. (Aplaudiments de la majoría.)

El senyor AZCARATE intervé, y diu que pera fer càrrechs al seu partit fins el senyor Canalejas en lo que la minoría republicana fa en el Congrés, no en lo que diuen un periódich o aquest o l'altre correligionari fòra d'aquí. Els republicans—diu—reconeixem la molta importancia que té aquest projecte, però no ha d'impedirnos lamentarnos d'alguns defectes que en ell veyem, com l'impost sobre les carns y altres.

Jo crech que un cop plantejat aquest problema ja no hi haurà qui s'atrevesci a retrocedir; y això ja'l fa plausible a la meva opinió.

¡Manifesta que'ls republicans no veuen en aquest projecte la revolució de la vida municipal, perque això no ha de conseguirse mentres no'ls delimitin les hisendes municipals y la del Estat.

Recorda que en la reunió que varen celebrar els diputats y regidors maidlenys, acordaren ajudar al Govern en l'aprovació d'aquest projecte.

Quan vinguin altres projectes ja's parlará de confiscacions y d'altres reformes de la Hisenda general; però sens aquests radicalismes que espanten a les classes conservadores.

El senyor CANALEJAS rectifica y diu que no afirma que aquest projecte sigui la última paraula en les reformes econòmiques que hagin de realisarse, però hi hà interessos creats que tenen autorisada representació en aquesta Cambra, y dever de tot governant es suscitar els menys rezels possibles. En aquesta representació, hi há que convéncers que ara no anem a cap desbordament, sinó que tot està regulat en el projecte.

Lamenta la actitut dels conservadors perque les obres legislatives que no xen sense'l degut ambient de colaboració solen ser poch duraderes.

Els senyors ROSALES y FERNANDEZ JIMENEZ manifesten que encara que s'han permés fer algunes observacions al projecte, aquestes no significan que's mostrin disconformes ab el criteri del Govern, al qual els uneix una malterable disciplina.

El senyor CANALEJAS agraeix aquestes manifestacions y diu que ja comprendràn els senyors ROSALES y FERNANDEZ JIMENEZ que quan els aversari, les tribunes y la premsa pensecien que en la discusió d'un projecte com aquest s'aixequen diputats de la majoría a exteriorisar discrepancies l'ánim del Govern ha de sufrir algun defalliment. Però ara—afegeix—SS. SS. me dediquen frases que may agraeixo bastant. Donchs per mi, tan amichs com abans, es a dir, tan amichs com sempre.

S'aproven sense més discusió els primers articles y se suspén el debat.

S'aixeca la sessió a les 7'30.

Informació extrangera

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Política

El president de Méxich

París, 17, 9'50 nit.

Mèxich. — El president de la República mexicana, general Porfiri Díaz, ha ofert presentar la dimissió abans de fi de mes.

Rumor desmentit

París, 17, 10'20 nit.

La Paz. — El canciller ha desmentit els rumors de preparatius belicosos contra'l Perú.

El Papa y el Congrés Eucarístich

París, 17, 11'58 nit.

Roma. — El Papa ha encarregat al arquebisbe de Toledo la presidencia del Congrés Eucarístich de Madrid.

Coses de Portugal

Lisboa, 18, 11 matí.

A Braga, ab ocasió de les festes religioses del Sagrat Cor, els elements radicals han fet una manifestació de protesta, apedregant les casas que ostentaven domasos y lluminaries als balcons.

També han assaltat els bostatges de les associacions católiques, trossejant els mobles, y la redacció y imprempta del periòdich católich «El Combate», fent malbé les màquines y material tipogràfich.

Embaixador

París ,18, 11'50 matí.

Rio Janeiro.—El Senat ha ratificat, per unanimitat, el nomenament den Domicio Dagonia, pera l càrrech d'embaixador a Washington.

Varis

Accident d'aerostació

París, 17, 10'55 nit.

Bitterfeld. — Al fer la primera sortida dels tallers de reparacions el dirigible militar «P. 2» se li ha esquinçat la tela, topant la barqueta a terra y resultant ferits dos passatgers.

Mort d'un aviador

París, 18, 10'40 nit.

Los Angeles.—L'aviador Kandle, fent experiments en un aeroplà, ha caigut desde considerable alçada, quedant mort al acte.

Borsa

Barcelona 18 de maig

Sessió del matí

	Operacions	Darrera cotitz.
4 % Interior fi mes.....	84'20 84'15	84'20
Ac. ferr. C. N. Esp.ª fi de mes.	94'05 »	94'05
» Alicant fi mes....	97'70 »	97'70

Premi del or

(Preus de compra)

Alfons	7'60	par
Isabel	10'60	»
Unces y mitjes unces	7'60	»
Quarts d'unça	3'10	»
Octaus y 1-16 d'unça	5'60	»
Francs	27'20	par
Lliures	27'11	par

Sessió de la tarda

BORSA

A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid y places banc. 8 d.v. o'30 % dany		par
Londres 90 dies		27'22
» rech.		27'22
París rech		5'10

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4% Interior fi mes	84'225	84 325	84'30	84'325
» ctat. s. A	85'90	»	»	»
» » B.	85'25	85'20	»	»
» C	84'90	84'85	»	»
» » » D	84'45	»	»	»
» » » E	84'20	»	»	»
» » » F.	84'15	»	»	»
Amort. 5 % ctat. s. A.	101'	»	»	»
» » » B	100'95	»	»	»
» » » C	100'95	»	»	»
Amort. 4 % ctat. s. C	93'85	»	»	»
Emp. Mi. maig 1903-4-5 B y C (4 ½ %)	95'	»	»	»
Emp. Mi. 1905, serie A. (4 ½ %)	94'75	»	94'50	94'75
Emp. Mi. 1905, serie B (4 ½ %)	»	»	94'50	94'75
Emp Mi. Bonos Reg. 1908 (4 ½ %)	»	»	93'85	93'15
Emp. Mi. abril 1907 4 1/2 per 100	94'50	»	94'25	94'50
Emp. Diput. Provi. (4 ½ %)	»	»	101'50	102'
P. de Melilla y Xafarines (5 %)	»	»	108'	107'

Obligacions comptat

Darrer dia anterior.			Queda Diner	Queda Paper
97'50	»	» Villalba a Sep. (4 %)	97'50	97'75
96'75	»	especials Almansa, Valencia y Tarragona	96'75	97'
86'85	»	» Osca, Ps.º y altres líneas (4 %) to 150.000	86 35	86 65
81 75	»	» Tudela a Joan Abadesa	81'75	82'
80'50	»	T. B. Prança (4 ½ %)	80'50	80'75
104'50	»	M. Z. A., Ariza, s. A (5 %)	104'60	105'
101 85	»	» Serie B (4 ½ % t. a 150.000	101'	100'85
96'75	»	» Serie C (4 %) t. a 150.000	96'75	97'
67'50	»	» » Reus R. (4 ½ %)	67'50	67'75
63'50	»	A. V.º T. no adhet. (3 %)	63'50	64'
79'85	»	» » » adheridas (3 %)	79'75	80'
42'75	»	M. Z. O. y Vigo 1880-82	42'75	43'
78'	»	Id. id. prim. s. O y H (3 %) R. 1 a 14.903	78	78'50
104'50	»	M. a C. P., t.º y 2.º s. (3 %)	104'50	105'
96'	»	M. a C. P., 3.º serie (4 %)	96'	96'50
»	»	Vasch-Ast., t.º hip. (3 %)	»	»
106	»	» » 4.ª » (6 %)	106'	107'
94'25	»	Olot a Girona (4 %)	94'25	94'75
96'	»	C.ª Gral. de Tranvías (4 %)	96'	96'50
96'	»	C.ª Tranv. B. Andreu. (4 %)	96'	96'50
105'	»	C.ª Buens. d'Hic. (4 %)	105'	105'50
96'50	»	C.ª Buens. d'Hic. (4 %)	96'50	97'
94'50	»	C.ª Trasatlántica (4 %)	95 50	95'
84'	»	Canal d'Urgell	83'50	84'
78'	»	Stat. G. d'Aigues B.º (3 %)	78'	78'50
93.50	»	» » » (4 %)	93'50	94'
100'50	»	C.ª Gral. Tab. Filip. (4 ½ %)	100'50	101'
103'25	»	Port de Tarragona.—Serie A.	103'25	103'75
98'50	»	F. d'Obres y Construccions, no hip. (4 ½ per cent)	98 75	99'25
98'50	»	C.ª Coxes. y Auto (4 %)	98'75	99'25
98'	»	«Siemens Schuckert», Industria Elèctrica	98'	98'50
102'25	»	Stat. Valenciana d'Electric.	102'25	102'75
92'50	»	Navegació y Industria	92'50	93'

Accions fi mes

93'95	P. C. Nort d'Espanya	94'20	94'25
87'65	» Madrid Saragossa y Alacant	87'80	87'85

Accions comptat

100'	Penins. Telefons, ord. s. ant a 250.000	100'	100'50
143	«La Energía», Llum y calefacció de Sabadell	146	144'

Borsa de Madrid

Tanca Oficial

Telegrama de las 3'30

4 per 100 Interior comptat	84'30
4 per 100 » fi de mes	84'37
Amortisable 5 per 100	101'20
Banch d'Espanya	453'
Arrendatario de Tabacs	381'
Societat General Sucrera—Obligacions	»
» » Acc. preferides	44'25
Francha	108'
Lliures	27'28
Banch Espanyol Rio Plata	490'

Darrera hora

Telegrama de las 4'56

4 per 100 Interior fi de mes	84'32

Borsa de París

Telegrama de las 3'15

4 per 100 Interior Espanyol	77'70
4 per 100 Exterior	96'85
Accions Nort d'Espanya	415'
Alm-sat.	429'
Ferro-carril Andalusos	258'
Renda Russa 5 %	104'60
» » 4½ %	102 15
Brasil 4 %	89'95
Banch Espanyol Rio de la Plata	453'

Cambis de la tarda

De dos quarts de cinch a les cinch

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes	84'25	84'20	84'25 o
Ac. F-C. N. Sep.º fi mes	94'15	»	94'15 d

Cambis facilitats pel Banch de Préstams y Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres:

Accions ferro-carril Atchison	116'87
» » Baltimore	109'25
» » Chesapeake	35'56
» » Union Pacific	158'25
» » Misouri Kansas	58'18
» Trust del Acer	84'50

Borsa de Londres

Londres 17

Consolidat anglès 2 1/2 %	81'43
Uruguay 3 1/2 %	77'
Renda japonesa 4	98'
» russa 5 %	104'12
Venezuela 3 %	80'85
Colombia 3 %	49'
Sant Salvador 5 %	98'50

Les sessions d'avuy

Tanca aquest matí: Interior 84'20 p., Norts 94'05 d., y Alacants 97'70 operacions.

Dels darrers cambis d'ahir varía no més l'Interior, que millora 0'07.

= Aquesta tarda, abans de obrir, me entero que al Banch s'han fet Plates a 490 y Interior 84'17, 22, 25, 27 y 25. De Borsa, després, 84'22, 25, 27, 30 y 32 ab 30 comptat. Plates 491.

Aquí obre l'Interior a 84'22, puja a 27, qau a 23, millora fins a 84'32 y ab paper hi tanca.

París envía: Exterior 97'02, 96'90 y 96'85. Norts 413 y 415. Alacants 429, 428, 430 y 429. Andalusos 256 y 258. Plates 452, 454 y 455.

S'obre de Norts a 94'10, se puja fins a 94'25 y s'hi tanca ab paper.

De Alacants s'obre a 97'75 ,se puja a 97'85 y ab operacions a 97'80 se tanca.

Se cotisen de tanca: Plates a 98'30. Municipis, comptat, 94'75.

De les demés obligacions s'opera: Nort Osca 96'37; Frances 60'50 a 60'62; Alacants B. 102; Alacants C. 97 a 96'87; Roda a Reus, cantitats petites, 57'75; Orense 42'87; Urgell 84 a 83'75; Aigües del 3, 73; y Foment d'Obres y Construccions 98'75.

Accions, comptat, per cent valor: Banch Barcelona 81'75, Preferents Peninsular Telèfons 100 y La Energía de Sabadell 143.

Franchs 8'20. Lliures 27'38.

= A les cinch tanca'l Borsí: Interior 84'25 operacions, Norts 94'15 diner. D'Alacant al «corro» hi hà diner a 97'70 y paper a 97'80.

De la tanca del matí a n'aquesta se millora 0'05 d'Interior, 0'10 de Norts y se pot considerar que 0'05 d'Alacants.

Coneixem de Madrid: Plates 490, Frs. 8'05, Lliures 27'33, Tabacalera 331 y DARRER de Renda 84'22.

París tanca: Exterior 96'85, Norts 415, Alacants 429 y Andalusos 258.

Es 0'15 menys d'Exterior, 2 franchs més de Norts, 2 d'Alacants y 1 d'Andalusos.

La paritat ab franchs a 8'10 demostra que estem 0'28 sota cambi de Norts, 0'15 sobre d'Alacants y que'ls Andalusos surten a 55'77.

A París tanquen les Rendes: 96'17, 0'10 més, la Francesa; Russa del 906, 104'60, 0'15 menys, y 0'15 més, 103'15, la del 909; 93'10, 0'05 més, la Turca y igual que ahir, 88'95, la del Brasil.

Les Mines: Rio Tinto 1.733, 26 frs. més; 481, igual que ahir, de Beërs; 197, 1 més, Rand-Mines y 135, també 1 més, Gold-fields.

Mexicà 172, 3 més. Plata 454, 1 més. Cuba 540, 1 menys. Maltzof 2.210, 30 més.

= Avuy diuen de París «Fermesa general.

= Fins al 30 d'abril d'enguany la recaudació de la Companyía d'Orense, comparada ab la de l'any passat, porta un AUMENT de 20 631'20 ptes.

Rebley.

Govern civil

Visites

Han visitat al governador els diputats senyors Pere Corominas y Joan Godó.

També l'ha visitat l'alcalde de Berga per assumptes locals, el regidor senyor Morros y el senyor Doménech y Estapà.

Els carboners

Una comissió de obrers descarregadors del moll del carbó han visitat al governador quixantseli de que'ls patrons continuin excluint d'entre'ls obrers a qui donen feina a un número determinat dels antichs operaris.

Festa al Bruch

El senador senyor Rahola, acompanyantlo l'alcalde del Bruch, ha visitat al governador, convidantlo a assistir a la festa de colocació de la primera pedra del monument als hèroes de la guerra del Bruch, que s'ha d'erigir en aquella localitat.

La Casa d'América

Els cònsuls de Xile y de la República Dominicana han estat al Govern civil a convidar al governador pera que assisteixi al ball que dintre pochs dies se celebrarà a la Casa de Amèrica.

Honorant a Milá y Fontanals

El darrer diumenge, ab ocasió de celebrarse a Vilafranca del Penadès la festa del repartiment de premis als alumnes que durant l'últim curs han assistit a les escoles que sosté la benemèrita Associació Católica d'aquella vila, en qual acte pronunciaren notables parlaments don Romà Castells y don Pau Benach d'aquella vila y mossen Gil Parés, director de les escoles del temple de la Sagrada Familia d'aquesta ciutat, qui parlà molt eloqüentment de l'alta missió social y de la necessitat de fomentar les escoles catòliques pera la classe obrera; la Junta de les referides escoles, tenint en compte que les mateixes porten el nom den Milà y Fontanals, y que en la casa ahont estàn instalades hi havía viscut, el sabi vilafranquí, cregué devía aprofitar la oportunitat de la celebració del acte pera rendir un tribut d'homenatge a la memoria den Milà, a qual efecte confià a l'ilustrat escriptor mossen Lluis Carreras l'encàrrech de parlar sobre sa personalitat literaria. Desgraciadament, un contratemps de darrera hora impedí a mossen Carreras anar a Vilafranca a complimentar l'encàrrech, havent sigut substituit per l'individuu de la Comissió de l'homenatge a Milà, don Joseph Roig, qui accidentalment se trobava a la población.

El senyor Roig ,després de demanar benevolensa per dirigirse a l'auditori sense haver pogut ordenar previament idees y conceptes pera ferho com voldría, començà dient que Vilafranca podía gloriarse d'haver sigut bressol d'alguns dels homes eminents que més intensament havíen contribuit a la reconstitució espiritual de la nacionalitat catalana: el novelista Vidal, els bisbes Morgades y Estalella y el filosop Llorens, a tots els quals aquell Ajuntament ha honorat degudament, posant llur retrat a la galería de vilafranquins ilustres; però al costat d'aquests—digué—hi hà altres dos homes que pels seus mèrits extraordinaris mereixen molt més que això: el sabi prelat de la diócesis ausetana, felisment encara vivent, y el gran Milà y Fontanals, l'home de ciencia literaria més sòlida y pregona de la Espanya del sigle XIX, autor de profondissims tractats d'Estética y Teoría literaria, de notabilissims estudis sobre llengua y poesía provençal, aplegats ab el títul «De los Trovadores en España» y sobre'ls poetes catalans dels sigles XIV, XV y XVI, del «Romancerillo Catalán», que tant ha contribuit a despertar el sentiment artístich y patriòtich de la nostra terra y del insuperable estudi «De la poesía heróico-popular castellana», sa magna obra, que publicada vers l'any 1874 es encara prou vigorosa de joventut pera produír nous fruits, comunicant quelcom de sa sava a obres tan notables com «La leyenda de los infantes de Lara», de Menéndez Pidal y a alguns dels pròlechs admirables posats per Menéndez Pelayo a l'antología dels lírichs castellans.

En Milà, qui era alhora una realitat pel mèrit intrínsech de les seves obres y un símbol per lo que ab el temps devía significar, quan morí, la pèrdua immensa que sa mort representava apenes fou notada per la Catalunya d'aquells dies, per aquella Catalunya espiritualment provincia encara, mancada encara de vida espiritual propia; tant es aixís que sols comptats periòdichs y dos o tres publicistes li dedicaren qualque recort. Y havíen transcorregut ben pochs anys de sa mort quan, excepció feta dels Rubió, Vidal y pochs més, gaire bé ningú's recordava a Catalunya del sabi eminent. D'això, que's presta a ben tristes consideracions, l'Ixart ja se'n planyía amargament en un article publicat en el diari «La Vanguardia» l'any 1891, set anys després de la mort den Milà, ab ocasió de publicarse el volum ters de les seves «Obres completes», empresa importantíssima que, malgrat anar avalada per un altre nom gloriosíssim, el den Menéndez Pelayo, passà quasi desapercebuda de la prempsa espanyola, del públich, y, lo que es més vergonyós encara, dels nostres homes d'estudi. Passaren anys y aquest oblit dels catalans cada dia era més gran; y ab l'afront d'aquest oblit arrivem a un any ben memorable en la historia de la nostra terra: l'any 1906, l'any de la formació d'aquell memorable moviment de Solidaritat Catalana, coincidint ab la qual era nomenada una comissió especial pera commemorar el cinquantenari de la restauració dels Jochs Florals, commemoració que devía tenir lloch l'any 1908.

Malgrat la trascendencia de la intervenció den Milà en la festa restaurada, que ell presidí el primer; malgrat haver sigut en Milà, el prudentíssim Milà, l'autor d'aquella proposició disposant l'empleu exclusiu del català en els actes de la institució, ab la qual a la vegada que evitava el perill de que'ls Jochs Florals de Barcelona devinguessin una de tantes festes anodines de pur «dilettantismes literari, els hi donava l'ànima que ab el temps, y lentament, ha anat engendrant l'actual refloriment espiritual de Catalunya y aquestes ansies de llibertat y autonomía que la freturen. Malgrat això — deya l'orador — aquella Comissió, després d'un any de constituída, entre'ls molts actes ab que's proposava solemnisar les bodes d'or de la restauració dels Jochs no n'hi havía cap que fes referencia a n'en Milà. Allavors — deya en Roig — creyent que pera reabilitar entre'ls catalans la memoria del gran home, calía no deixar passar endebades la referida commemoració y l'entusiasme que per tot lo d'esperit catalanesch havía despertat el moviment de Solidaritat Catalana, aquells dies en plena poixansa ab motiu de aquelles famoses eleccions legislatives que en Maragall ab frase feliç califica l'«Alçament», va presentar en una de les societats de cultura de Barcelona una proposició demanant s'aprofités la oportunitat de la referida commemoració pera realisar alguns actes en homenatge a la memoria den Milà. Fruits d'aquella demanda son el bust del Parch — aixecat per iniciativa dels organisadors de les festes del cinquantenari, que aixís volgueren subsanar son primer oblit—el del Paraninf de la Universitat y el de la primera Sala de lo que té d'esser Biblioteca Nacional Catalana, com ho son, també, la notabilíssima «Semblanza literaria» den Menéndez Pelayo, importants articles publicats en nombrosos periòdichs y revistes y aquest afany per conèixer les seves obres que s'es despertat en la nostra joventut estudiosa.

Mentres aquesta reparació de la memoria den Milà se's anat operant, no han parat els treballs pera que fos un fet el monument que en son honor deu aixecarse a Vilafranca y que, mitjantsant Deu, s'inaugurarà dintre pochs mesos. Pera lograrho, s'ha tingut de lluitar contra tota mena de contrarietats; contra la enveja d'uns, la fredor de molts y l'indiferencia d'altres que devent ajudarhi en primer terme, han abandonat la tasca en mans d'uns pochs. Y aixís com la memoria den Milà, per la solidesa de ses obres, ha triomfat sobre la de molts altres qui al morir foren objecte de tota mena d'honors y distincions y ab son brill passatger enllhernaren a les multituts, aixís, també, el nostre monument en son honor, iniciat en aquells memorables dies de la Solidaritat Catalana serà definitvament aixecat, quan d'aquell moviment que semblava que havía de remoure y alçapremarho tot, per nostres propies culpes, rencors y odis tradicionals no'n queda altre rastre que'l llevat de noves concupiscendes.

Després, prenent peu de figurar en el monument, juntant les mans pera coronar la testa venerable den Milà, les figures representant la poesía popular catalana l'una, y la heroica popular castellana l'altre, símbol de dúes de ses obres, l'orador s'extengué en consideracions històrich-crítiques sobre abdós pobles y digué que aquelles dues figures venien a simbolisar l'Espanya nova dels nostres desitgs, basada en l'intensitat de vida espiritual y política dels diversos pobles que la constitueixen y en el fraternal amor de tots ells.

Acabà demanat el concurs de tots els vilafranquins pera contribuir als gastos del cost del monument.

Dinàmica atmosfèrica

El temps pera demà a l'Europa central y meridional.

Ahir va ploure desde'l Cantàbrich cap a Orient.

Avuy actúa una tempesta en el nort d'Italia y una altra sobre Viena ab ruixades generals desde'ls Alps a Italia nort y central cap al Danubi, Balkans y mar Negre. Encara que Catalunya queda dintre del sistema tempestuós del Mediterrani nort es solament ab cel cobert, però sense pluja, com ja pronosticava.

Demà continuarán les ruixades desde els Alps y Mediterrani nort cap al orient aclarintse'l cel en tota l'Europa occidental per ratió del avenç de les altes presions vingudes desde l'Atlántich, de manera que en tota la península ibèrica ja no hi plourà, millorant completament el temps a Catalunya.

D. PUIG

MÉS TELEGRAMES

Y TELEFONEMES

DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

De Tenerife

Madrid, 18, 12'30 matinada.

Tenerife. — S'ha sospés el besamans que avuy devía celebrarse en la Capitanía general.

Se diu que's celebrarà una gran parada militar, fentse la desfilada de les forces pel carrer de Alfons XIII.

Això es objecte de grans comentaris.

La majoría y els Consums

No son sols diputats de la majoría dels de última fila, sinó ex-ministres com el senyor Merino, qui posen reparos a l'aprovació del projecte sobre'ls consums.

Diu el senyor Merino que la tradició constant del partit lliberal, en materia económica y financiera, havía estat el no mantenir un criteri tancat, ni molt menys imposar l'aprovació, declarantla qüestió de Gabinet.

També assegurava'l senyor Merino que davant de l'actitut d'un partit de Govern com el conservador, mostrantse, no sols contrari al projecte, sinó reservantse la seva llibertat d'acció pera'l pervenir, no era lícit arronsarse d'espatlles y continuar endavant l'obra, sense procurar, abans suavisar asprors.

Les tarifes de transport

El director de la Companyía dels ferrocarrils de Madrid, Saragossa y Alacant, senyor Maristany, parlant ab varis periodistes, ha manifestat que ab la rebaixa de les tarifes de transport no's lograría cap benefici pera'l consumidor, y en cambi se beneficiaría al intermediari.

Una dimissió

A conseqüencia dels incidents ocorreguts en la sessió del Congrés, el senyor Martín Rosales ha presentat la dimissió del carrech de vis-president; però'l comte de Romanones y el senyyor Canalejas han fet que la cosa no tingués mes importancia y que ni sisquera's dongués compte del assumpte.

Protesta

Ha arribat al Congrés la primera protesta del Episcopat espanyol contra'l projecte de lley d'associacions.

La protesta està suscrita pel primat y no's refereix a la essencia del projecte, sinó a haverlo presentat sense haver tingut en compte el parer de la Santa Seu.

La contribució territorial

Ha visitat en el Congrés al president del Consell una comissió de la Cambra de la propietat urbana, formant part d'ella els senyors comte de Peñalver y Ugarte, pera exposarli les esmenes que apoyaràn al dictamen sobre'l projecte de contribució territorial.

La comissió ha entregat les esmenes al senyor Canalejas, contestant aquest que admetrà aquelles modificacions que siguin rahonables y fondades.

Els Consums

«La Epoca» diu que'l Govern no comprén lo que significa el que'l projecte de supresió dels consums sols tingui ambient entre'ls republicans, perque fins periòdichs com «El Imparcial» y «La Mañana», tan ministerials, estàn més conformes ab el discurs den Besada que ab el del ministre d'Hisenda.

A pesar d'això, el senyor Canalejas va suprimint les festes reyals pera celebrar sessió y laborar en benefici dels republicans donantlos aquestes propines.

Es una fauta que l'impost de consums no's pagui en totes parts; se paga en totes bandes y ademés es el més equitatiu.

Text d'un projecte

El projecte llegit al Congrés pel senyor Rodrigàñez, del que hem donat un avens, diu axís en part dispositiva:

Article primer. S'autorisa un gasto de 50 milions de pessetes, distribuit en cinch anyalitats, a partir del any actual, la primera de sis milions y les quatre restants d'onze milions cada una, pera'l pagament de les subvencions de fondos que ab el caràcter de reintegrables se concediràn ab destí a la construcció, habilitació, reparació y conservació de camins vehinals y construcció de ponts econòmichs en els mateixos.

Als efectes determinats en el paragraf anterior, se considerarà desde ara comprès en l'estat lletra A dels presupostos generals del Estat, que actualment regeixen, l'import de la primera anyalitat. S'inclourà en els presupostos successius el de l'anyalitat a ells corresponent. La cantitat no invertida d'una anyalitat aumentarà la del any següent, fins que s'hagi consumit la localitat dels 50 milions autorisats per aquesta lley.

Art. segón. Pera el pago de dites obligacions s'autorisa al Govern pera emetre Deute del Estat o del Tresor en cantitat bastant a produir per la seva negociació, al tipu que acordi el Consell de ministres, una cantitat igual al import de l'anyalitat que correspongui al any de que's tracti.

En el cas de que's cregui més convenient pera'ls interessos del Estat que la emissió se fassi mitjansant obligacions del Tresor, queda el Govern autorisat pera consolidar en Deute del Estat tant els que s'emetin en virtut d'aquesta lley com els que existeixin en circulació.

Art. tercer. Els productes que s'obtinguin per la negociació del Deute que s'emeiteixi ingressaràn en el Tresor com dipòsits pera anarlos empleant a rendes públiques en la part necessaria a compensar els pagos executats per les subvencions de que's tracta.

Art. quart. Les anticipacions de fondos anularàn per una quantía igual en son import el crédit consignat en presuposts pera'ls serveys de que's tracta, portantles a figurar en els comptes d'operacions del Tresor, y entenentse que consumeixen crédit pera'ls efectes de l'anualitat disponible. Les cantitats que s'expressen en pago de les anticipacions otorgades serviràn proporcionalment pera'l reembursament de les mateixes, constituint un recurs del Tresor la deferencia entre dita part proporcional y el total ingrés que's realisi.

L'import que anyalment s'obtingui, per reemborsament de les anticipacions concedides se destinarà a la recullida y cancelació dels deutes que s'emiteixin y negocíin en virtut d'aquesta lley.

La «Gaceta»

Madrid, 18, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Concedint a don Teòfil Bernard y Segnier dos aprofitaments en els rius Garona y Negrón en la provincia de Lleida pera la producció d'energía elèctrica ab destí a la tracció del ferrocarril a Lleida a Les.

Varis anuncis oficials, entre ells el del Gasòmetre Tarraconense y projectes de tarifes de ferrocarrils presentades per les Companyíes.

Consell al Palau

Madrid, 18, 2 tarda.

El Consell de ministres celebrat al Palau baix la presidencia del Rey ha sigut d'escassa duració.

El senyor Canalejas ha fet el seu acostumat discurs, no havent tractat en ell cap assumpte de política extrangera ni que tingui relació ab els assumptes del Marroch y del exterior.

S'ha ocupat el senyor Canalejas de la marxa dels debats parlamentaris y de la situació en que's troben les vagues.

La de Santander ha millorat; la de Jerez està aplaçada y les restants continúen estacionaries.

Després del Consell alguns ministres han sotmés varis decrets a la firma del Rey.

La supressió dels consums

Acabat el Consell els senyors Canalejas y Rodrigàñez s'han dirigit al ministeri d'Hisenda, hont han estat examinant algunes esmenes presentades al projecte de lley de supresió dels consums.

Escepte dúes, les demés son de poca importancia.

Se refereixen al impost d'inquilinat la major part d'elles.

Unes son del marquès de Cortinas y García Lomas y altres dels diputats catalans.

Aquesta tarda a primera hora s'reuniràn en el Congrés el ministre d'Hisenda y els autors de les esmenes, pera convenir quines poden acceptarse.

Visita

El senyor Canalejas visitarà abans de la sessió al senyor Montero Ríos.

Firma de Governació

Convocant a elecció parcial d'un senador per Alacant, pera'l día 11 de juliol.

Himne

Dins de pochs dies s'enviarà a totes les entitats que ho sollicitin l'himne del Congrés Eucarístich que, previ dictamen del senyor Menéndez Pelayo, ha aprovat la Junta organisadora.

La lletra es del P. Restituto del Valle y la música del mestre Busca.

Coronel honorari

Madrid, 18, 4'15 tarda.

Ab el fi de commemorar la festa del seu natalici, el Rey ha extès el nomenament de coronel honorari del regiment de Zamora a favor del Rey Jordi de Anglaterra, qual càrrech havía desempenyat anteriorment el seu pare'l difunt Rey Eduart VII.

Serà portador del uniforme l'infant don Ferràn, qui el portarà a Londres quan vagi a dita capital, en el mes de juny próxim, ab motiu de les festes de la coronació.

Del Port

—Avuy eren esperats els trasatlàntichs espanyol «Cádiz» de Buenos Aires, y escales, y l'italià «Italia», que ve de Gènova y va de pas cap a l'Amèrica del S.

—El vapor austríach «Emilia» ha arribat dels Estats Units ab carregament de cotó, amarrant al moll de Barcelona.

—El vapor «Rey Jaime II» ha arribat de Palma, amarrant al seu lloch de costum.

—De Castelló ha arribat el vapor «Numancia» ab càrrega diversa, amarrant al moll de la Muralla.

—El vapor «Jorje Juan» ha arribat de Valencia, ab passatge y càrrega diversa amarrant al moll de la Barceloneta.

—Ha baixat del dich el vapor «Villa de Soller».

—El vapor carboner «Marta» ha arribat de Cardiff ab carregament de carbó, amarrant al moll de Sant Bertràn.

Teatres

CATALÀ

El prop-vinent diumenge, a la nit, al Ateneu Democràtich Regionalista del Poble Nou, s'hi farà l'estrena de la comedia en tres actes y en prosa original dels senyors Andreu Botey y Joseph Miralles, titulada «Flors bosanes».

Musicals

Avuy al vespre, la Orquestra Sinfònica de Madrid donarà al Palau de la Música Catalana, el tercer dels cinch concerts que té anunciats. En el programa hà figura la grandiosa escoma de la Consagració del Graal de Parsifal, que cantarà l'Orfeó Català, y, com es natural, farà la part orquestral la Sinfònica de Madrid.

Completen el programa un Concert brandembuyes de Bach, la primera sinfonía de Schumann y l'obertura de Coriolan de Beethoven.

NERVIS *La epilepsia, histerismo, convulsions, vertichs, tremolors rodaments de cap, insomnis, migranya, neuralgias rebeldes, palpitacions de cor, desmaneiaments, anfecé, pèrdua de memoria y demés accidents nerviosos, es curen sempre prenent l'acreditat* **ELIXIR BERTRAN.** **Venda: Farmacia Bertrán, P. Junqueres, 2**

ULTIMA HORA

EDICIO DEL VESPRE: 2.ON TIRATGE

Sessió del Ajuntament

Comença a les 5'45. Presidencia del marqués de Marianao.

S'aprova l'acta de l'anterior.

Una falconada

Els senyors Lluhí, Albó, Mir y Serraclara presenten una proposició encaminada a evitar una condemna en un dels plets sobre les antigues muralles, condemna que importaría haver de pagar cap a 2 milions a un particular.

Pera evitar aquesta falconada, el secretari se n'anirà a Madrid a seguir gestions ja començades.

Apoyen breument la proposició'ls senyors Albó y Serraclara, y es aprovada per unanimitat.

El kiosk famós

El senyor Santamaría explana una interpelació sobre'l fet escandalós de que malgrat haverse prohibit seguir les obres del kiosk de begudes de devant del parador del passeig de Gracia, les obres van seguir y el kiosk ha sigut obert al matí.

Es intolerable—diu l'orador—aquesta burla als acorts del Ajuntament.

Proposa per lo tant que s'ordeni ab urgencia'l tancament del kiosk de referencia, y que's fassi expedient pera veure qui té la culpa de que l'acort del Ajuntament y el «cumpleixis» del alcalde no hagin sigut obeits, sens perjudicj d'imposar les multes que procedeixin.

El senyor Mir procura disculpar als empleats d'Hisenda per haver entretingut el cumpliment del acort, ab la excusa de que la tramitació es molt llarga.

Segueix la sessió. Indubtablement la proposició serà aprovada.

L'Academia d'Higiene de Catalunya celebrarà sessió ordinaria demà, divendres dia 19 del corrent, a dos quarts de deu del vespre.

Continuarà la discusió del «Projecte de Reglament de la Prostitució».

Ateneu Enciclopèdich Popular.—Demà, divendres, a les nou del vespre, don Antoni Borrell y Vigo explicarà la dècima lliço del curs d'anàlisis d'orina.

(PER TELEFON)

Més del Congrés

Escàndol

Madrid, 18, 4'15 tarda.

A tres quarts de quatre declara oberta la sessió'l comte de Romanones.

La concorrencia en escons y tribunes es regular.

S'aprova l'acta.

Preghs y preguntes. — El senyor IGLESIAS (don Pau) demana uns documents al ministre de Gracia y Justicia.

El senyor SORIANO demana que vingui demà el ministre d'Estat a la Cambra, pera ferli una pregunta relacionada ab la situació revolucionaria de México y els perjudicis que ella irrota als espanyols allí residents.

Pregunta al ministre de la Guerra, si's pot saber lo que s'entèn per zones d'influencia al Marroch, perque apareix ara una nova zona d'influencia, que es la d'Alcazarquivir.

El Raisuli s'està colocant en una situació especialíssima, y precisa saber còm hem de respondre nosaltres a n'ella, o que's digui, sense rodeigs, que anem a la guerra del Marroch.

Recorda lo que l'altre día va manifestar sobre l'actitut de la oficialitat del regiment d'Isabel II, de guarnició a Valladolid, y fà avinent al ministre que desitja que li contesti en tons parlamentaris, perque's dona'l cas de que'ls ministres de la Guerra, pel sol fet d'ésser militars, creuen que tenen d'incomodarse.

El senyor ESBRI.—Ja veig que S. S. es un pallasso, com sempre.

El senyor SORIANO.—¿Què es això? ¿Es a mí?

El senyor ESBRI.—Sí; S. S. es un canalla.

(Grans protestes y cops de campaneta).

El senyor SORIANO.—Jo no faig cas d'aquesta interrupció, perque'l diputat que m'ha interromput m'ha demanat perdó algunes vegades y merecix el meu despreci. (Més protestes).

El PRESIDENT, tocant la campaneta.—Ni la presidencia ni la Cambra han sentit aquesta interrupció, que'l senyor Esbri no ha degut pronunciar.

Se promou un viu incident entre'ls senyors Soriano y Esbri. Aquest repeteix les seves paraules, afeginthi les de «mamarrachos», «fantoches» y altres.

El president insisteix en que no ha sentit la interrupció, y varis diputats republicans exclamen a crits:—Donchs, la hem sentit tots nosaltres!

Se llegeix a petició del senyor Soriano, l'article del reglament que tracta del cas en que un diputat proferexi frases mal sonants.

El senyor SORIANO lamenta que la presidencia no hagi imposat immediat correctiu al senyor Esbri y demana que aquest retiri ses paraules.

El PRESIDENT invita al senyor Esbri a que les retiri.

El senyor ESBRI diu que no retira les seves paraules. Si's tractés d'altre diputat ho faría, però no retira rès que pugui molestar al senyor Soriano.

El PRESIDENT: — Tots els diputats son iguals.

El senyor ESBRI:—Tots, menys el senyor Soriano. (Grans protestes dels republicans).

El PRESIDENT, després de varies excitacions al senyor Esbri, pera que retiri ses paraules, excitacions a que no accedeix aquest, declara que aquestes paraules no han sigut escoltades y no constaràn en acta.

El senyor AZCARATE demana que's compleixi el Reglament.

El PRESIDENT requereix per darrera vegada al senyor Esbri pera que retiri ses paraules, advertintli que si no ho fa ho estimarà com una desconsideració a sa persona.

El senyor ESBRI:—En aquest cas, les retiraré, fent constar que ho faig sols pel requeriment de la presidencia, però sense importarme rès les molesties que pugui sofrir per les meves frases el senyor Soriano.

Tinch d'afegir que may he tingut l'ànim de molestar en lo més mínim a la Cambra.

El PRESIDENT:—Queden retirades les paraules y acabat l'incident.

Després invita al senyor Soriano a que en lo successiu procuri, al dirigirse als ministres, ferho en forma una mica més correcta, pera evitar incidents com el tot just acabat. (Aplaudiments de la majoría).

Madrid, 18, 5'15 tarda.

El senyor SORIANO segueix ocupantse del assumpte del regiment d'Isabel II, insistint en les afirmacions que ya fer l'altre día y que ara ve a corroborar ab cartes y altres documents.

El ministre de la GUERRA:—Donchs entréguels S. S. a la presidencia. (Bé, en la majoría).

El senyor SORIANO: — Això seria una delació y jo no tinch de desfer una conjura debitant a companys. (Protestes de la majoría y cops de campaneta).

Però, ¿creyeu que soch tan indigne que vaig a fer una delació?

Un DIPUTAT:—Donchs no dorta S. S. oferir cap carta.

El senyor SORIANO seguix dient que'l coronel en la Junta económica del regiment d'Isabel II fou acusat de haver disposat de 2,000 pessetes del fondo particular.

Aquí—afegeix—tinch un volant del coronel en el que's diu als oficials que no fassin cas de lo que diguin els periòdichs, perque aquests son enemichs del regisme.

El senyor CANALEJAS: — ¿Per quin conducte ha adquirit S. S. la carta?

El senyor SORIANO pregunta si els militars poden o no realisar actes polítichs y aludeix a la carta de varis coronels, entre ells el senyor Paez Jaramillo, qui ha publicat, ab la seva firma, articles en els que's parla d'anar contra tots els qui siguin enemichs del Rey, posant en práctica un matoniano polítich.

El ministre de la GUERRA:—No seguéixi S. S., perque ja el capità general ha dictat mides contra aquests coronels. (Bé en la majoría).

El senyor SORIANO acaba dient que mentres existeixin aquestes banderies en l'exèrcit no's podrà dir que aquest està com deu estar. L'exèrcit deu ser de tots, de la patria, y no un exèrcit pretorià. (Protestes de la majoría).

El ministre de la GUERRA comença dient que'l senyor Soriano vol monopolisar en la Cambra la gracia y el xiste y ab aquestes gracies y xistes se dedica a molestar als ministres.

Jo—diu—en els 60 anys que porto fora de aquí no he tolerat que ningú se burlés de mí. Tampoch vaig a tolerarho perque sigui ministre. (Grans aplaudiments de la majoría, inclós del senyor Canalejas).

Insisteix en lo que va dir l'altra tarda sobre'l regiment de Isabel II, ahont solament hi ha hagut la protesta de dos capitans pel nomenament d'ajudants.

Invita al senyor Soriano a que formuli la denuncia documentada y obrirà la oportuna sumaria.

Afirma que tots els oficials, pel fet de vestir un forme ,son monàrquichs, perque aquest es el regisme vigent.

El senyor SORIANO rectifica, dient que si al general Luque'l molesta que li diguin Cèssar y Aníbal ,retirarà aquestes paraules.

Recorda al ministre els temps en que simp

NOTICIES
DE BARCELONA

El día ha aparegut ab el cel cobert de núvols, no deixantse veure el sol, fòra d'algunes estones.

El plovisqueig s'ha repetit en diversas ocasions, deixantse sentir la xafagor.

— Pera llegítims Gramophons. G. Puig, Pelayo, número 14.

Pellegrinació a Lourdes.—Les llistes de pelegrins a Lourdes ja son quasi be completes y avisem a n'aquells dels nostres lectors que vulguin concórrer que's donguin pressa, car el lloch es just.

Pera costejar els gastos dels malalts pobres que aniràn a la pelegrinació se han rebut avuy al Palau Episcopal 50 pessetes de donya Dolors Gili Casanovas y 50 de donya María Josepha Plà y Gili.

— Balneari Espluga de Francolí. Hotel Villa Engracia. Xalets pera families. Informes: Bruch, número 114, Barcelona. Telèfon 3,782.

Ab el títul d'«Excursions als voltants de Zermatt (Suíça)», desenrotllà dom H. Arruga, el divendres prop-passat en el Centre Excursionista de Catalunya, una conferencia que resultà molt interessant donchs Zermatt es un gran centre de excursions per estar voltat de gegantines montanyes.

Després d'haver fet una petita descripció de Berna, va pasar al auditori a Viege, punt de sortida del ferrocarril a Zermatt pera fer l'ascensió al Tornergrat (3,136 metres).

El panorama que's divisa desde aquesta alsada es esplèndit com ho demostraren els molts dixós projectats. La excursió a «Le Lac Noví», va esser també molt agradable.

El conferenciant fou aplaudit.

— «Colmado Santa Eulalia», Sucursal del «Colmado Arumí». Vegis la nova rebaixa de preus a la darrera pàgina.

La Societat protectora dels animals y de les plantes de Catalunya, en sa darrera sessió que tingué lloch baix la presidencia del doctor Manaut, acordà aprovar les bases d'un concurs pera premiar una cartilla escolar contra les corridas de toros; revestir d'uniforme al inspector contra'ls mals tractes als animals; instalar pròximament quatre menjadores en els terrenys propietat de la Societat «El Tibidabo»; felicitar a dom Angel Guimerà per les idees proteccionistes que posa en boca de la protagonista de la «Reina jove»; verificar una funció en algún dels teatres d'aquesta capital en benefici dels fins pràctichs que persegueix; y concórrer a les festes de la Independencia que pròximament tindràn lloch a Tarragona, instalant en alguns indrets d'aquella ciutat menjadores pera aucells y nius pera'ls mateixos, donantse al mateix temps alguna conferencia de propaganda. Foren admesos com a socis dom Joseph M.ª Bofill, Baxarcas, Rovira, Solà Monrós, Oliver, Rodés y altres.

— Café «La Estrella». Carme, 1.

— Dischs de «Huelga de criadas». G. Puig, Pelayo, número 14.

En el Centre Excursionista de Catalunya demà, divendres, a les deu del vespre, dom Francisco Bedós donarà la segona conferencia referent al «Cardó y riveres del Ebre». Serà ilustrada ab projeccions fotográfiques. No més podràn assistirhi els socis del esmentat Centre.

—El prop-vinent dissapte, a dos quarts de set del vespre, s'obrirà en els salons de càn Reig una exposició de fotografies de paisatges y monuments de Catalunya procedents del concurs fotográfich organisat per la Secció de Fotografia.

En dita exposició se farà públich el fallo del jurat tal com s'indica en una de les bases del concurs.

— El conegut naturalista y dissecador doctor dom Pau Areny de Plandolit obrirà aviat en el carrer del Hospital, número 61, un establiment model de anatomia y preparats taxidèrmichs. Ab tal motiu es gran la espectació de anatomistes y aficionats als bells adornos que la Taxidermia proporciona.

Dels moços d'Esquadra.

Els de Canet han detingut a dos subjectes tranzeunts que's van batre al carrer ocasionantse lesions mútuament.

Els de Sant Quintí han recullit a un boig que s'havia escapat de Sant Boy.

Els de Prats del Llussanès han capturat a dúes dones, una per haver robat un conill de cría y l'altra per haverlo comprat a cap diner.

Els de la Granada comuniquen que en aquell terme y els de Santa Fè y Avinyonet hi va caure una pedregada que va malmetre les vinyes y els camps de cereals.

Els del port han capturat a cinch lladres professionals que anaven pels molls fent més mal que no pàs la pedregada de Avinyonet y Santa Fè.

— Dischs de «El Trust de los Tenorios». G. Puig.

— Aigua de la Font del Ferro de Espluga de Francolí. Anemia, clorosis, etcètera. Se ven per tot arreu.

La Societat Esperantista «Paco kaj Amo», posa en coneixement de tots els que desitgin apendre l'idioma Esperanto que'l dia 22 del corrent s'inaugurarán dos cursos de dit idioma: dilluns, dimecres y divendres, primer curs, de nou a deu de la nit, y dimars, dijous y dissaptes, curs pràctich pera abdós sexes; les classes seràn gratuites.

Hores d'inscripció, de nou a deu totes les nits, en son local, Montseny, 67, segon (Gracia).

— Tot comerciant deu adoptar els Segells de Cauchu flexibles, patentats de la Manufactura de Segells, Gravats, Rètols Sr. Bossi, Plaça Real, 14. Socursal: Rambla Centre, 31. Telèfon, 2.402.

L'Ateneu Enciclopèdich Popular, ha publicat el programa de la excursió a Mallorca que's farà els dies 4 y 5 de juny.

La sortida's farà'l dia 3, a dos quarts de nou de la nit, pera marxar el vapor a les nou.

A Palma se pernoctarà'l dia 4, y el dilluns, dia 5, a la tarda, se tornarà a Barcelona pera arribar a la matinada del dia 6.

El dia del embarch s'entregarà un programa en el que s'indicaràn les hores de sortida del vapor, durant el viatge essent aquestes de rigorosa puntualitat.

—Vernet-les-Bains: Diversions y festes.

Aquesta nit, a les deu, tindrà lloch en el Centre de Viatjants y Representants del Comerç y de la Industria la conferencia-projecte dels senyors don Daniel Samsó y don Felip Pons Solanas, sobre la «Evolució social y son problema econòmich.

—Cura diabetis Elixir Dr. Sastre y Marquès

— Nous dischs Gramophone, per Caruso. G. Puig.

La conferencia de la Societat Astronòmica sobre'l moviment de rotació de la terra per medi de la pèndola de Foucault, que estava anunciada per demà passat, dissapte, ha sigut aplaçada al prop-vinent dilluns, a les quatre de la tarda.

—Sres. Vestits d'última creació a preus increibles. Mag.ms El Centre. Rda. S. Pere, 5.

— Interessant colecció de dischs, Gramophone, impresionats per la notable banda municipal de Valencia. Audicions gratuites. G. Puig, Pelayo, número 14.

Se'ns demana la publicació d'aquestes ratlles:

«La secció especial de arbitris municipals de la Cambra Oficial de la Propietat Urbana, recomana als propietaris de finques afectades pels arbitris de tribunes, lluernaris, conservació y neteja de clavaguera, etc., etcètera, y que sobre aquest particular se trobin indefensos en els seus llegítims drets, la oportunitat de constituir el dipòsit legal que prevé'l reyal decret de desembre de 1902, de les quotes que per dits conceptes els reclama l'agencia executiva de l'Ajuntament, advertintlos que, els qui voientho fer necessitin del respectiu servey, se'ls facilitarà aquet per les oficines de la mateixa, Escudellers, 5, 7 y 9.»

— Dischs Gramophone «Molinos de viento». G. Puig.

— La neurastenia y malalties nerviosas, histerisme, etc., se curen ab el Dinamògeno Sáiz de Carlos.

Ahir vespre va haver de ser aussiliat al dispensari del carrer den Barbarà, un nen de dos anys, habitant al Arch del Teatre, que presentava fortes contusions al front, galtes y mans, efecte d'una pallissa que li va donar la seva mare.

Se n'ha passat denuncia al jutjat.

— Lavabos, Waters, Banyeres. Nous models a preus de fàbrica Jaume Sauret, 7, Pelayo, 7.

A la Secretaría de la Junta Diocesana d'Acció Católica s'han rebut, pera costejar viatges de malalts pobres a Lourdes, els següents donatius:

De un benefactor, 100 pessetes; de don J. A., 4.

— Els millors «Aixarops y Horxates» «La Colmena».

— Dischs de «La Reina de las Tintas». G. Puig.

Avuy surt el Carnet descriptiu de la gran excursió colectiva a Marsella-Nissa - Montecarlo - Génova - Turin-Milàn-Stresa-Guchy-Lausana-Ginebra-Lión, ab excursions pels Llachs Major y Leman y extensions facultatives a Roma y a París. Aquesta excursió està organisada per l'Agrupació de Turisme y Expansió Geogràfica del Foment del Treball Nacional, y se realisarà en agost prop-vinent. Aquest Carnet descriptiu ha sigut esplèndidament editat, formant un rich àlbum ab preciosa coberta tirada a quatre tintes y adornat ab profusió de gravats y vistes dels distints llochs que recorreràn els excursionistes.

— Dischs de «El soldado de chocolate». G. Puig.

Avuy, a dos quarts de deu del vespre, al local del Comité de Defensa Social hi haurà reunió de delegats de corporacions adherides al miting contra la pornografia, que's celebrará a les onze del matí de diumenge, dia 21, al Teatre Principal.

— Pera la neurastenia preneu el «Vi Pinedo».

Demà, divendres, a les deu de la nit, el conseller superior de Foment, dom Andreu Boet, donarà una conferencia en el Foment del Treball Nacional, sobre el tema «La obra del actual ministro del Trabajo», a la que han sigut invitats els presidents y socis de les principals corporacions de productors.

— Dischs de «Las romanas caprichosas». G. Puig.

Demà, divendres, a les set de la nit, en el local de l'Unió Professional d'obrers del ferro y metalls, dom Francisco Planell donarà una conferencia sobre'l tema «Algunes suposades solucions al problema del moviment continuu».

La Direcció de la Caixa d'Estalvis avisa als que tinguin alhajes empenyades al Montepío (Central), quals dates d'empenyament o renovació siguin anteriors al 31 d'agost últim, inclusiu, y corresponguin als resguards números desde'l 45,747 al 79,527, inclusius, pera que's serveixin passar a ridimir o prorrogar els seus préstams, car de lo contrari se procedirà a la venda dels mateixos en pública subasta, el dimars día 6 de juny, a les dèu del matí.

LES PINDOLES ANTICLORÓTIQUES
"CASADESÚS"
del Doctor Cuixart curen la clorosis, pobresa de sang, colors esblaimats, desarreglos periòdichs, etc. 2 pessetes capsa per tot arreu y Arch del Teatre, 21.

De Castelltersol

Desde fa alguns dies se nota en aquesta vila certa afluencia de forasters que venen ab la intenció de llogar, quí un xalet, quí una casa més modesta ahont poder passar l'estiu.

En poch temps son moltes les cases que s'han construit ab dit objecte, especialment pel actiu propietari don Cebrià Calvet, que acaba de fer una nova «manzana» de cinch xalets, al peu de la carretera de Moyà. Passen de 25 les cases que dit senyor ha fet construir ab molts pochs anys, obrint una nova font de riquesa pera'l poble, que, a més de engrandirse y hermosejarse, veu aumentar considerablement el número de mans dedicades al treball.

Una altra millora, digna d'especial menció, es la reforma del hotel conegut per «Casa Prudencio». El seu propietari, prou acreditat y conegut, don Albert Ribó, no ha estat content fins que ha vist el seu establiment a la altura dels millors entre'ls seus similars d'altres pobles d'estiueig. Aixís ho apreciaren les persones convidades a la inauguració que tingué lloch dies passats, entre les quals s'hi veieren el senyor alcalde, el senyor jutge municipal y altres de les més significades d'aquesta vila, les quals foren obsequiades ab un exquisit lunch, servit ab molta esmeratat, lo qual feu que en els brindis se sentissin expressives paraules d'elogi y prosperitat envers la familia del senyor Ribó. Acabà la festa ab un lluit ball, alternat ab cant, que ab molta afinació executaren els aficionats senyors Fruitós Moya y Galindo.

La cullita de blat se presenta abundant, y la feina a les fàbriques tendeix al aument, tot lo qual fa esperançar ab la resolució de la crisis que sofreix aquesta vila.

Religioses

A la parroquia major de Santa Agna, continúa donant unes notabilíssimes conferencies el docte orador sagrat dom Ramon de P. Sarrió. Ab aquest motiu es cada dia més nombrosa la concorrencia que assisteix a les festes d'aquesta iglesia.

Municipi

El senyor Lladó y Vallés, president de la comissió de càn Prosa, va donar amit explicacions a la comissió d'Hisenda respecte a les mides que convé adoptar pera conseguir l'abolició dels consums a Barcelona.

Alguns regidors no van estarse de dirli que aquestes mides son completament ilusoris y que, total, rès.

L'alcalde va entrar amit a la sessió de la comissió de Foment y va donar explicacions respecte a les obres realisades al paviment del cap de avall de la Rambla dels Caputxins.

Sembla que la comissió's declarà satisfeta, renunciant el senyor Serraclara a explanar l'interpelació anunciada.

El senyor Soriano ha demanat que's fassi un projecte de rectificació del carrer del Arch del Teatre aixamplantlo fins a 20 metres.

L'alcalde ha enviat a l'aprovació del governador el presupost ordinari.

La comissió de Foment ha designat als senyors Soriano y Callén pera la recepció del empedrat de la carretera de càn Tunis y als senyors Colominas y Sans pera la dels finestrals del Museu d'Art Decoratiu.

S'acordà demanar consignació a Hisenda pera poder continuar les obres del passeig militar del Parch que realisa una brigada eventual.

Va anar a la comissió el gerent de la Catalana del Gas pera donar explicacions sobre la demanda de compra d'una parcela de la Secció Marítima que té formulada dita companyía. La comissió escoltarà oportunament al senyor Artés, delegat dels propietaris de la Barceloneta, els quals s'oposen a dita venda.

Se va formular una moció demanant que, haventse realisat el desvío de ferreres de Sant Andreu, desapareguin les escales, avuy dia inútils, que hi hà als carrers de Pons y Gallarza, Santa Teresa, Renart, Jorba, Vasconia, y P. Secchi.

La comissió de Governació ha format una sub-comissió encarregada de fixar les consignacions que cregui convenient que figurin al presupost extraordinari.

La composen els Srs. Janssens Santamaria, Vallés y Ferrer.

Entre'ls projectes que's vol fer surar hi hà el de cases pera obrers, renovació del dispensari del Parch y construcció d'una Borsa del Treball.

Si aquesta ha de donar els resultats que dona la de París, si que'ns divertirem.

La comissió de Foment s'ha dirigit al director de Jardins y Arbrat demanantli datos més concrets respecte als atentats de que son objecte'ls arbres de la Rambla, devant del Hotel de les Quatre Nacions, a fi d'adoptar mides convenients contra tan estúpides maniobres.

S'ha dit que un arbre de la Rambla de Sant Joseph, devant de càn Trilla, també va ser víctima temps passat de una intoxicació per l'àcit.

Els consals de Xile y de la República dominicana han invitat al alcalde al ball que'l día 20 se celebrará a la Casa de América.

El marqués de Marianao no hi assistirà per estar de dol.

El R. C. de Regates ha demanat al alcalde que l'Ajuntament concedeixi una copa pera les regates de juny.

L'alcalde ha fet present als solicitants que ho havien de demanar per instancia a la corporació municipal.

Ha passat a informe de U. y O. el projecte d'enllaç de Gracia y Horta a través de la serra del Carmel.

Ha estat reunida aquest matí l'assessoría de la comissió especial d'aigües fent alguns estudis preliminars que demà sotmetrà a la comissió en ple, que's reunirà baix la presidencia del senyor Alvarado.

Demà, a les quatre de la tarda, se constituirà el jurat de recompenses de la Exposició, baix la presidencia de l'alcalde.

Les altres sessions les presidirà el senyor Serraclara.

El general Mora, en nom del Tir Nacional, ha demanat un premi.

S'ha aplaçat per pochs dies l'enderroch de la iglesia de Santa Maria y el de la font de l'Avellana (sigle XV), a fi de que puguin treuren fotografies els aficionats.

L'alcalde ha donat 25 pessetes pera bonos a... la Joventut Radical del Poble Nou que prepara festes pera Pasqua.

Tribunals

Senyalaments pera demá

Audiencia Territorial:

Sala primera.—Jutjat de Figueres. Ordinari definitiu. Litigants: Cristina Caura y Santiago Coll y altre.

Sala segona.—Jutjat de Lleida. Ordinari definitiu. Litigants: Emilia Ferreras y Teresa Manresa y altre.

Audiencia Provincial:

Secció segona.—Jutjat de la Concepció. Assessinat. Processat: Benet Sánchez.

Secció tercera.—Jutjat de la Barceloneta. Robo. Processat: Ramón Freixas.

***

El tribunal de oposicions a la secretaría vacant del jutjat municipal de Tarragona ha convocat als opositors que no hagin comparegut a la primera citació, pera que assisteixin a la segona y última que tindrà lloch el día 26 del corrent, a les quatre de la tarda, en el lloch de costum.

Sport

Campionat espanyol de «amateurs» Copa Barcelona.

S'han inscrit telegràficament a les pròximes carreres d'automòvils tres cotxes Peugeot, el nom de quals corredors s'anunciarà oportunament, a pesar de que pot donarse per segur que aquests en la carrera professional seràn Goux, Boillot y Zuccarelli, coneguts ja de Barcelona en anys anteriors.

El pròxim diumenge girarà el Comitè una visita al circuit ab el fi d'estudiar els serveys de vigilancia y instalacions que sigui necessari fer.

El servey mèdich serà encomanat al doctor Raventós, y pera'l Restaurant se compta ab la casa Pince d'aquesta ciutat.

Dintre de pochs dies se publicarà el programa oficial de les carreres.

Miting Ciclista

Les hosts afiliades a la Unió Velocipédica Espanyola y quantes entitats y prepmsa periódica simpatisa ab l'obra de veritable confraternitat que aquella ve exercint desde'l nomenament del actual Comitè Central, se disposen a realisar una grandiosa excursió a Mataró en el mes de juny pròxim, a la que's convocarà a tots quants sentin aficions pel ciclisme.

La U. V. E. ha invitat a totes les societats, centres y clubs de Catalunya com aiximateix a la prempsa, especialment a la que's dedica a una propaganda activa a favor del sport, a que designin els seus representants, els quals deuràn constituir la Comissió organisadora del miting ciclista en projecte.

CORREDISSES.

Espectacles

PRINCIPAL.—Avuy: «La vida pel Czar».-A les nou

TEATRE ROMEA. — Companyía PERE CODINA. Avuy, dijous. Benefici Montserrat Faura: «L'Ex-ministre» (3 actes). Estrena de «Els ídolos», quadre original de D.ª Carme Karr, y «La santa» (comedia en un acte). — Divendres, estrena de «Tribut al mar», tragedia en un acte d'Ambrós Carción, decorat nou de Ros y Güell.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Avuy, a dos quarts de deu del vespre
III CONCERT per la
ORQUESTA SINFÓNICA
DE MADRID
ab la cooperació del
ORFEÓ CATALÁ

Programa:

«Coriolans», obertura. BEETHOVEN
«Concierto de Brandeburgo». BACH
«Primera Sinfonía». SCHUMAN
Parsifal.—«Consagració del Graal». WAGNER

Orfeó y orquesta

Despatx de localitats: a taquilla.

Dissapte, 20. IV Concert per la Orquesta Sinfónica de Madrid.

Localitats: Casa Dotesio, 1 y 3, Portal del Angel, Magatzém de música. — El día del Concert, a taquilla.

TEATRE TÍVOLI — Temporada de Primavera.— Gran companyía italiana d'òpera cómica y opereta de Amadeu Granieri, dirigida per Adria Marchetti. — Avuy, dijous, 18 de maig. Nit, a un quart de deu. 1.ª de Moda. L'opereta en tres actes del Mtre. Leo Fall.

VEDOVA ALLEGRA

Butaca ab entrada, 2'50 pessetes; entrada general, 50 cèntims. — Demà, divendres, la preciosa opereta «Geisha».

Teatre de Novetats
Temporada d'estiu 1911. Companyía dramática
María Guerrero
Ferràn Díaz de Mendoza
Continúa obert l'abono per 15 funcions a dilluns, dimecres y divendres de Moda, a l'Administració del teatre. — NOTA: Als senyors abonats a la temporada d'estiu 1910 de la companyía de la Comedia de Madrid, se'ls reservaràn llurs localitats fins el día 20 dels corrents.

ELDORADO. — Teatre de Catalunya. — Companyía cómica MARIAN DE LARRA y ARTUR LA RIVA. — Avuy, dijous: El dialech «De pescas»; la nova comedia en dos actes, «Del mismo tronco» y la joguina en un acte, «Chifladuras.— A dos quarts de deu. — Demà, divendres, día de Moda: «Del mismo tronco» y la graciosa joguina cómica en dos actes, «La ducha».—Dissapte, estrena de la ocorrencia cómica en mig acte, original de Joseph Romeo, «El gran Carracedo».

TEATRE NOU.—Demà, divendres, a les quatre: sencilla, 10 cénts.—2 actes, 2.—Primer: «Pantalones en danza», per Pepe Santpere.—Según: «De los cuarenta para arriba...», bonich entremés.—A les cinch, doble; 20 cèntims.—3 actes, 3—4 preus de doble.—Primer: «La noche del amor».—Según: El preciós sainet en dos actes «Caza mayor» o «El gallinero», del popular autor Joseph López Silva. Nit, a un quart de deu, funció sencera, 30 cèntims. — Primer: «Pantalones en danza».—Según: «Caza mayor ó El gallinero», irreprotxable execució, magnífich decorat.—Tercer: Estrena a Barcelona de l'opereta austriaca en un acte, música del mestre Reinhardt, arreglo de A. Viérgol y mestre Calleja, «Amor bohemio». — Dimars, benefici de la sens parió Pura Montoro.—Divendres, estrena.

POLIORAMA
9, RAMBLA ESTUDIS, 9
Avuy, dijous
4 grandioses atraccions, 4
DORIX
LA CORDOBESITA
TUMILET
PETIT BERTIN
Continues estrenes d'hermosíssimes películes de les famoses marques: Montoscop, Ambrosio, Vitagrafh, Lux, etc., etc.

IDEAL - CINE
605 - CORTS CATALANES - 607
(entre Passeig Gracia y Rbla. Catalunya)
Cada sessió's desinfecta y perfuma la sala. Diariament més de 2.500 metres d'hermoses películes y dues o tres d'estrena de les més acreditades marques. — Estrena de «El galante notario» y «Nube pasajera».
AVUY, DIJOUS INFANTIL
Programa d'assumptes infantils: sorteig de una preciosa joguina entre'ls nens. — Se regalaràn números pera'l sorteig que's farà el dijous, primer de juny.

SALA MERCÈ
Noves varietats a les grutes. — Gran programa: «Festes en honor de Joana d'Arche; «Llegenda de Sant Nicolau»; «Defensa contra les sogres», «La filla del jutge d'Instrucció» y altres.

Diorama Avuy, colossal programa. Grans estrenes:
RECUPERA SU CARIÑO
«Como cogieron el Conde»; «El rey del acero»; «La marquesa Ansperta», y altres.

Gran Café-Restaurant de Novetats. - Concerts tots els dies pels reputats professors Munner, Foat, Tormo, Valls y Lambert.

FOOT-BALL
Anglesos contra Espanyols
25 y 28 maig. — Tarda, a les 4 y 1/2.
El colossal PLUMSTEAD F. C. de Londres
contra
Club Deportiu ESPANYOL
Camp: carrers Muntaner, Industria, Casanovas. Entrada general y timbre inclós, UNA pesseta.

Jardins del Sportsmen's Park
Saló de Sant Joan. — Grans sessions de patinatge tots els dies, desde les 10 del matí fins les 12 de la nit. — SPORT TIR, AGREGAT AL TIR NACIONAL. — Servey especial de café.
PROXIMAMENT
Cine y atraccions de primer ordre, al aire lliure. Viatges en aeroplá. — America Fitk Fiak Pum. El trapeci fi de sigle, atracció de gran rialla y altres diversions. — Dies festius a la tarda espléndides audicions de sardanes.

FRONTÓ COMTAL. — Avuy, nit, a les deu, gran partit en tradicional: Segmalla: Joselito y Racoriaza.—Blanc: Gabriel y Teodoro. — Llotges, 75 pesetes; butaques, 3'50; entrada, 2 ptes.

SATURNO PARQUE
PLAÇA D'ARMES DEL PARCH
Telèfon 2,160
Pròximament obertura ab tota classe de diversions y sports moderns d'última creació dirigits pel reputat director general
J. DORWAN

Impremta de LA VEU DE CATALUNYA.
Escudellers 30 bis.

Avisos
ELS TRAJOS
a mida que paguen a 90 y 100 pessetes els trobaran iguals en tot, per 65 y 70 pessetes: Concell de Cent, 341, primer, segona. Sastre (entre Passeig de Gracia y Ramblas)

Senyora de companyía o cuna de llamilloables. Dirigirse a n'aquesta Administració, baix les inicials V. P.

Anuncis

Representant: JERONI PICART
Carrer Verge del Pilar, núm. 8, Barcelona

Lloguers

Según pis gran y clar, a propósit pera taller o petita industria: té aigua y gas. Carrer Tallers, núm. 56.

Torra a Sarrià
al peu del tranvia elèctrich, ben orientada, espayosos jardins. Se loga. Rahó: Bisbe, número 2, botiga, cantonada.

Aiguafreda "LA LLOBETA"
ab abundant y rica aigua viva, al costat de frondós bosch, se lloguen cases-torres amoblades. Rahó: Diputació, núm. 325.

EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES
LA EGIPCIA
Societat Anónima
La més important d'Espanya, 20 sucursals ab telèfon. Central, Pelayo, 44, telèfon 1,113. - Economía veritat en els preus
Important: LA EGIPCIA és l'única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte sense que sigut prèviament desinfectat.—NOTA: Tots els serveys d'aquesta Empresa seràn desinfectats gratuitament a domicili.

Torres pera llogar a Sant Cugat del Vallés, compostes de baixos y un pis, ab aigua, gas y amoblades. Informes a Barcelona: Carrer Bailén, 9, segon.

Local gran, desembrassat, clar, independent y ventilat, propi pera gran taller, fabricació y industria. Se loga carrer Corts, 562, devant de «Les Arenes», Claus al café del costat.

Vendes

Xalet amoblat pera vendre o llogar Vallfogona de Riucorp. Barcelona. Rahó: carrer Rivera, 6, quart, 1.ª De 8 a 10 nit.

Piano creuat, superior y nou, a preu molt ventatjós (veritable ocasió) carrer de Santa Llucia, núm. 3, primer.

Ocasió: Casa a l'esquerra de l'Ensanxe, punt céntrich y bona construcció. Lliure de cens, 18,000 duros. Rahó: Casa Hostench. Passatge Escudellers, 3, pral.

Compres

JOYES or, plata y pedres fines compro tot son valor. Corribia, 9 (devant les escales Catedral)

Préstams

DINER DIRECTE Y SENSE COMISSIÓ A BAIXINTERESES EN 1.ª Y 2.ª HIPOTECQUES, INDIVISOS Y USDEFRUITS. PELAYO, 22, Entrl. 1.ª DE 10 A 1.

Pera'ls inteligents y aficionats a les Belles Arts
Ultims dies de liquidació y rematament de quadres dels principals artistes espanyols, tals com Urgell, R. Rivera, F. Madrazo, Galofre, F. Masriera, Roig y Soler, Graner, Galvey, Casachs, Tamburini, Lagarra, Terrascasas, Lorenzale, J. Navarro, E. Fió, Sans Castaño, Lluch Villamil, J. Fortuny, Cuchi, Ferreto, J. Espinal, Alcazar Tejedor, y molts altres de reconegut mèrit artístich, a qualsevol preu.
EXPOSICIÓ A LA RAMBLA D'ESTUDIS, 6, AL COSTAT DE LA SALA MERCÈ

"Colmado Santa Eulalia"
SUCURSAL DEL COLMADO ARUMÍ
TELÉFON 3363. — DOCTOR ROBERT, NUMERO 7, SARRIA
Vichy Sant Lluis, Hospital, Catalá y Vilajuiga. — Rebaixa de preus per rebre dites aigües directament dels manantials.

Sucre canya blanch fi	a 0'95
» » » granet	a 0'95
» » tarrós y fi (Cuba)	a 0'95
» tallat (Refinería Sant Lluis)	a 1'00
Phosphatine Falliéres	a 2'10
Xocolata Menier	a 2'10
Farina lacteada Nestlé	a 1'50

Fábrica de Flors, Corones y Plantes
Visitecsen nosaltres sens feixes
Antiga Casa. — T. COSTAS. — Palla, 13 y 15, pral.

Epilepsia (mal de Sant Pau) Corea (ball de Sant Vito) y demes enfermetats nerviosas, se curen radicalment ab Pils de la Poció Antiepiléptica del doctor Sanmiguel.

Anemia, Clorosis, y en general totas las malaltias de pobresa orgánica, se curen radicalment usant l'Extracte reconstituyent del doctor Sanmiguel.

Dipósits: Dr. Andreu, y farmacia Dr. Martí, Ronda St. Antoni, 88, cantonada, Ponent

¡FORA PEL MOIXI!
Els POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata sas arrels y no torna ésserhi. No irrita'l cutis. A tot dit Polvos es utilísim ó las senyoras que tingan pel moixi (vello) á la cara y braços, perque ell els poden destruhir.
Un pot 2'50 pessetes. Sensa certificat per correu ó per encàrrec de remesa 3'50 pessetes en libranses de giro mutuo ó sellos de correu.
Farmacia Borrell
Comte del Assalt (carrer Nou), núm. 52, BARCELONA

Regades Maquines «SEIRAL» Dr garantides pera elevar de 1,000 á 1,000,000 de litres d'aigua per hora a qualsevol alsaria; patent en totes les nacions; diferentes de les antiguas bombas, sense vareles ni estopades. Segons els técnichs, no es notable major perfecció, rendiment, solidesa ni economía: no poden espatllarse y gasten poca forca. Importants descomptes fins el 31 del corrent. Despatx de 10 a 1. Pelayo, 22, Entresol, 1.ª

Diner SENSE INTERES ADELANTAT, se deixa sobre robes, joyes, mobles, generos y altres objectes. Casa autorisada pel Governo y garantida ab el dipósit corresponent.—Hi ha despatx particular. Mercaders, 10, pral., próxim Plaça Angel.

MAQUINES, UTILS Y FERRAMENTES
DE PRECISIÓ
FRANCISCO LAYRET - Passatge Madoz, núm. 1, pral.

LA PIEL
LA SANGRE

La medicina depurativa racional es un medicamento cuya importancia nadie ignora. No quiero hablar naturalmente de los fantasticos medicamentos que aparecen cada dia y que se anuncian por propaganda más ó menos lisonjeras; estos son mas peligrosos que útiles.

Quiero hablar de una medicina seria, científica, teniendo por resultado, no solamente purgar la sangre de los «Humores» (materias agrias), de los «Virus» que le han invadido, sino tambien reconstituirla por decirlo así, clarificarla, devolverla su composición normal y ponerla al abrigo de toda corrupción ulterior.

En las enfermedades de la Piel, por ejemplo, que se manifestan por

Botones, Humores, Eczémas, Furunculos, Herpes, Sarpullidos, Rojeres, Picazones, Apostemas, Enfermedades del cuero, Cabelludo, Evacuación de la nariz y de las orejas,

donde la sangre infectada lleva á las diversas regiones del organismo los virus morbidos que las envenena; en donde la piel y las mucosas se cubren de Botones, Rojeres, Ulceras, el Depurativo Richelet produce un resultado casi instantáneo.

Ataca directamente la causa y accesoriamente los efectos de la enfermedad. Bajo su acción el germen se destruye y, por consiguiente, no hay de temer más las manifestaciones que provengan de su existencia.

Ademas, el sujeto que padece Dermatosis (enfermedad de la piel) está prévenido, por decirlo así, por las manifestaciones exteriores que se encuentre amenazado de pertubaciones internas, ligados por su origen mismo, á las que se producen en la superficie de la piel. Eso es como una advertencia caracteristica que es menester tener mucho cuidado.

Nos es superfluo decir que tal advertencia no es atendida en la mayoria de los casos, mientras que seria tan facil en este momento, por el empleo del

Tratamiento racional dépurativo

desembarazarse, de una vez, de una incomodidad exterior desagradable y de un mal interior muy temible. Una vez terminado el tratamiento, la sangre viciada no solamente está purificada, sino que está regenerada.

Ademas de la certeza de la curación, el Depurativo Richelet aun ofrece ventajas preciosas. Estas consisten en la simplicidad del tratamiento que no exige ni descanso, ni cesición de trabajo.

Todas las personas que necesitan refrescar, purificar, clarificar la sangre y desembarazarla de los humores que conviene han de hacer uso de este depurativo y así evitarán los gastos de medicamentos y tratamientos sin resultado que anuncian por todas partes.

Todos los ensayos tuvieron buen éxito, y no se ha producido jamás una recaida, después de la curación.

El precio del tratamiento es proporcionado con todas las condiciones de la fortuna. (Existe también un tratamiento para los niños de 3 años hasta 16.)

Acaba el señor RICHELET de instalar depósitos de su tratamiento en todas las boticas y droguerias de España.

Un folleto, en lengua española, tratando de las enfermedades de la piel, ha de ser remitido gratuitamente, por los depositarios, á todas las personas que lo piden.

Para obtener también gratuitamente ese folleto, basta dirigirse al señor

L. RICHELET
13, rue Gambetta, en Sedan (Francia)

Barcelona: Vicens Ferrer, Comers, 60; Fill Vidal y Ribas, Montcada, 21; Dr. Andreu, Rbla. Catalunya, 66; J. Uriach y C.ª, Montcada, 20; Rudor y Parès, Plaça Angel, 12; Joseph Segala, Rbla. Flors, 4; Viladot, Rbla. Catalunya, 96; Serra, Pelayo, 8. Centre d'Especifichs: Vda. Alsina, Passatge Crédit, 4.

CATARRO dels NOYS
L'ANTI-CATARRAL BORBONET, es el veritable especifich acreditat pera curar en pochs dies la COQUELUCHE y BRONQUITIS y tota mena de tos de les criatures.
Dipósits: Farmacia del autor: Carders, núm. 44. — Doctor Andreu. — J. Viladot y Rambla de les Flors, número 4.

Fenol Comeleran
Es el millor desinfectant, anti-epidémich, anti-hemorràgich, cauterisador y insecticida
El preservatiu més eficás del
Cólera, Febre groga, Tifus y Verola
Cura desseguida les cremades, feridas, percelloni, varisses, sarna, brians, picades, mossegades, mal de caixal, etc. Vegi els llibres que acompanya a cada ampolla. Se ven en totes les farmacies y droguerias, Dipósit Central: J. URIACH Y COMP.ª Moncada, 14.

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

G. HOMAR
MUEBLES
LAMPARAS
MOSAICOS
DECORACION
CANUDA, 4: BARCELONA
TALLERES: Carrer Sarriá, 88

Gran premi
Londres, 1907
Gran premi
Madrid, 1907
Gran premi
Saragossa, 1908
Gran premi
Venecia, 1908
Gran Copa
Venecia, 1908
Gran premi
París, 1903
Membre del Jurat
(Fora concurs)
París, 1909

Teléfon nº 1969
VILARÓ Y FILL
PINTORS DECORADORS
BARCELONA
carrer de las Corts, 604

RENART & C.ia
Gran assortit en objectes d'art, fabricació de la casa, propis pera regals
Reproduccions, clássich y modern
Retrats, obres d'art dels grans mestres
Exposició de reproduccions fotográfiques al carbó
Grabats, Marchs y mobilures d'art
271, Diputació, 271
(entre Claris y Passeig de Gracia)

Víctor Brosa
DECORADOR
Altars, Mobles, Habitacions, etc.
PIETAT, 4

Galeries del FAYANS CATALÀ
Grans salons pera Exposicions artístiques
SANTIAGO SEGURA S. en C.
Porcelanes artístiques y Vaixelles. — Majóliques. - Pisos vidriades. - Rajoles. - Cristalleria. Bronzes y altres metalls artístichs. - Perfumeria, marca «Parfumerie aux Fleurs»
Teléfon 1884 BARCELONA Corts, 615

Pere Reig y Fill
MOBLES Y DECORACIÓ
PASSEIG DE GRACIA, 27
CASA FUNDADA EN 1852 BARCELONA

Mobles Artístichs
BUSQUETS
Ciutat, 9 - Barcelona

versal, desde la Catedral a la Rambla de les Flors, té un pervindre extraordinari.

Mes els qui suscriuen entenen, que hi hà quelcom a millorar, en la execució de la Refoorma; en una qüestió tan grandiosa, tan complexa, es natural que no tots els seus aspectes siguin resolts ab igual perfecció. Ens referim al plànol de les noves vies, que no s'adapta degudament, ni ab la naturalesa de la ciutat, ni ab les necessitats y aspiracions presents.

El Plànol Baixeras

El traçat que s'executa, fou aprovat ab el de Reforma interior general de Barcelona, en l'any 1881. Té trenta anys.

D'acort ab les idees aleshores dominants respecte a urbanisació, es del tot geométrich, quasi rectilini, d'una sequetat, d'una duresa, admisible si's vol, per la construcció de barris nous, però en cap manera aplicable a reformar el cos viu de les ciutats.

El plànol Baixeras, d'altra banda, fou confeccionat ab l'objecte principal d'obtenir una concessió administrativa. Va ser estudiat depressa y afecta a una tercera part de la vella Barceloona. No's fan, no's poden fer, les reformes de barris existents, ab projectes de tal magnitut improvisats; a més del plànol de conjunt, precisa un detallat estudi fragmentari, tenint en compte la especial condició de les construccions, rasants o pendents dels carrers, etc. Aquesta feina encara està per fer.

Barcelona, al aprovar el plànol Baixeras, se trobava en época d'intens florexement, de gran aument de riquesa. Tot se va creure possible, y mancats en nostra terra de tradició en l'art de reforma de ciutats, desconeixent les seves dificultats y sistemes pràctichs de resòldrelas, fou acordada l'execució d'una utopia.

El temps ha demostrat la veritat de la anterior afirmació. Han passat molts anys sense que's pogués executar la mes mínima part del plànol Baixeras; pera començarlo, ha sigut precís que'l municipi fes sacrificis econòmichs extraordinaris, y tot just a la meitat de la primera via, es cosa ben clara que no armonisa com fora de desitjar ab les conveniences morals y materials de Barcelona.

Les noves vies

Dues ratlles paraleles, exactament, matemàticament; vetaquí tot el projecte de alineacions de la via A.

La situació general de les tres vies principals del plànol Baixeras, està ben indicada. La comunicació del port ab la plaça d'Urquinaona, la de l'Universitat ab les Dressanes y la que s'estableix transversalment, desde'l Palau de Justicia a la proximitat del mercat de Sant Antoni, responen a veritables necessitats de la circulació pública.

Però la solució precisa, concreta del problema, tal com consta en el plànol Baixeras, no pot considerarse més que com una indicació de conjunt, que cal adaptar a la realitat.

La recta indefinida, de gran longitut, unint directament els llochs esmentats, violenta moltes coses; carrers y places queden tallats arbitrariament, els edificis son afectats, sense tenir en compte el seu valoor intrínsech ni históric; els problemes de l'urbanisació, desde'ls punts de vista viari, artístich y econòmich, son resolts defectuosament.

No es aixís com s'executen avuy en altres ciutats les reformes. Se procura aprofitar en lo possible'ls carrers existents, se respecta lo que té valor y s'aterra lo insignificant. Se mira d'obtenir punts de vista, pera'ls nous edificis, ab lleugeres desviacions, bifurcacions y ressalts; se posen en valor les antigues construccions monumentals.

La Granvía de Madrid cambía de direcció y amplitut en cada una de les seves tres parts. A París, en les reformes que acaben de projectar, indiquen carrers generalment rectes, però al unir el Pont Saint Michel ab el Panteó, pera salvar unes iglesies, proposen una via sinuosa. A Roma y Génova, les noves vies, respecten les construccions artístiques, per humils que siguin.

L'aixamplament de carrers y el seu enllaç, més que l'obertura de vies en noves direccions, es practicat a Stuttgart, Massachussets, etc.

Son aquests procediments, en l'actualitat, universalment practicats, en la reforma de ciutats. Son més racionals, más econòmichs, que'ls exclusivament geométrichs.

Comunicacions

Aumenta la dificultat de construcció de les noves vies la circumstancia de que no s'executa la totalitat del projecte Baixeras, sinó part del mateix.

El resultat d'aquesta determinació es a la vista. Els carrers antichs, s'entreguen sense sortida en els solars nous; els carrers nous embesteixen les cases velles.

Les noves vies no portaràn la vida als barris per hont passin, com haurien de ferho; hi haurà entre unes y altres relatiu aillament.

Nombrosos exemples podem citar que ho confirmen. El carrer den Jupí y la plaça de Arrieros queden incomunicats. Els carrers de la Boria y Baixada de la Presó, no sortiràn a la plaça del Angel si no's prenen oportunament acorts en contra. El carrer dels Archs quedarà tapat, abans d'arribar a la plaça Nova, etc.

En cambi, se començaràn una porció de carrers sense sortida. Tals, el que en la via A, paralelament al de Montsió, naix davant del de Sant Pere més Baix, y el que arrencant de la plaça de Junqueres, va perpendicularment al de les Moles, sense arribarhi.

Se dirà que ab el temps anirà seguint la Reforma y que allavors desapareixerà aquest inconvenient. Sense afirmar l'impossibilitat de que en algun punt se completi'l plànol Baixeras, podem assegurar que en general, poch més de lo que ara's fassi serà executat. No's pot preveure la voluntat dels descendents.

La experiencia de lo succeit a Barcelona mateix, ho ensenya. El carrer de Fernando es conseqüencia d'una reforma; ¿s'han aixamplat després els estrets corredors anexes, que fan de carrer? Els carrers de Pelayo y Fontanella, s'obriren al costat d'antichs carrers de Barcelona; cap millora, cap reforma, han experimentat aquests. Tampoch s'ha seguit la reforma prop dels carrers de Fortuny, Dr. Dou y Angels.

Es molt defectuós deixar les immediacions de les noves vies en estat interí; es precís rectificar el procediment que's segueix, construint illes completes y carrers que comuniquin francament ab els antichs.

Aspecte artístich

Si lo explicat fins aquí no justifiqués la necessitat d'adaptació del plànol Baixeras a la realitat present, n'hi hauria prou ab considerarlo desde'l punt de vista artístich.

Hem ja exposat que no son les formes geomètriques, la línia y angle rectes usats exclusivament, els xanfrans a 45º, la solució urbana més convenient pera la bellesa de les ciutats; son, al contrari, les més elementals. Especialment al executar reformes, la mateixa construcció de la ciutat indica la manera de donar vida, caràcter, interés als carrers y places; les necessitats vives de la circulació, proporcionen també indicacions precioses en tal sentit.

A més, en el plànol Bauxeras, no es tinguda en compte l'existencia de notables construccions d'interés históric y monumental; unes estàn amenaçades pel parpal y el picot; altres corren perill d'ésser amagades darrera construccions modernes. Si les posessin en valor, servirien d'atractiu a les noves vies.

Prop de la via A., apareix imponent, en una longitut d'uns setanta metres, la muralla romana, construida en el sigle III. La flanquejen diverses torres, les parets d'una de les quals en l'Edat Mitjana pujaren amunt, fins a gran alsaria. Era difícil, abans de l'hora present, conèixer el valorr eal d'aquesta construcció, dissimulada com estava entre cases adosades; s'explica perfectament que en Baixeras no la tingués en compte. Toca als barcelonins y al Ajuntament actuals, l'honrosa tasca d'arreglar una situació, construir un emplaçament, pera que puguui apreciarse com mereix.

Les iglesies de Santa María, de Santa Agueda y de Santa Marta, son també edificis monumentals, que's troben prop de la via A, y convé aprofitarne la llur existencia.

Un carrer, sortint del principal, deuría enfocar la bella fatxada de Santa María. L'iglesia de Santa Agueda solicita que's posin a la vista les parets de la nau y l'absis; ella y el palau ahont està dipositat l'Arxiu de la Corona d'Aragó y la Catedral, demanen una via transversal de pintoresch efecte; aquesta, de gran facilitat d'execució, es d'esperar serà avuat un fet.

La baixada de la Canonja enfoca la fatxada de Santa Marta; una plaça deliciosa podría construirse, entre la casa gótica d'aquest nom y l'interessant edifici barroch.

Els finestrals arrencats de les cases antigues y portats als Museus, se converteixen en un munt de pedres. Es al aire lliure, en una paret, el lloch únich d'ésser vist un finestral. Aquesta consideració exigeix la construcció d'un edifici, arquitectònicament compost, ab les mostres de finestrals góticha y del Renaixement recullits. També cal observar, que les antigues cases gremials que ab motiu de la Reforma han d'enderrocarse, tals com la dita dels Calderers, a la Boria, y la dels Sabaters, del carrer de la Corribia, està molt bé que's reconstruexin allí hont sigui, però lo propi fora que ho siguessin en la ciutat vella, en ambient a propòsit.

Combinant en la plaça de Santa María aquestes cases gremials ab l'edifici esmentat, que podría, per exemple, destinarse a Jutjats municipals, s'obtindría un conjunt hermosíssim.

També està amenaçada de destrucció la casa del Art Major de la Seda, Archs de Junqueres y Alt de Sant Pere, ahont hi hà magestuosos esgrafiats, impossables de transportar y reconstruir. Un lleuger cambi d'alineació la salvaría.

En altres vies amenaça el plan Baixeras la casa de convalescencia del Hospital de Santa Creu, que contè un grandiós pati porticat, edifici indicadíssim pera museu d'art barroch.

Els artistes no poden veure aquesta situació sense alçar enèrgicament la seva veu a favor de la bellesa de Barcelona. No n'hi hà prou ab guardar fragments, capitells y ferros forjats; s'ha de conservar el caràcter y valor monumental de la ciutat.

Consideracions econòmiques

El procediment geomètrich d'executar y limitar la zona de Reforma porta també com a resultat conseqüencies desfavorables pera l'aspecte econòmich de la mateixa.

S'adquireixen edificis que no son necessaris pera obrir les noves vies; els diners empleats en ells podríen servir per expropiarne, en cambi, d'altres que foren de gran utilitat. A la Riera de Sant Joan, per exemple, podríen haverse deixat d'expropiar cases que s'han enderrocat inútilment. En el d'Archs de Junqueres y Comtal passarà lo mateix. El gasto del carrer perpendicular al de les Moles podría, en absolut, suprimirse. Si s'atenguessin nostres indicacions, la forta canitat que a l'Ajuntament costarà la Reforma seria molt millor empleada.

Un traçat fundat en principis pràctichs racionals y no sols en la geometría, seria extraordinariament més econòmich.

També s'ha de considerar que si en comptes de seguir fent un carrer, com el de Bilbao y Pont de la Parra, hi donguessin majors atractius, la ciutat seria molt més noble y hermosa. Lo que pogués costar, si quelcom costava de més, seria un capital que redituaría interès crescudíssim; els turistes, els extrangers, tindríen majors motius pera venir a Barcelona a deixarhi els seus diners.

***

Per manca d'espay en aquest número no'ns es possible la publicació íntegra de la magnífica exposició que les entitats artístiques han dirigit al Ajuntament, fruit d'un detingut estudi del nostre estimat amich y colaborador, l'arquitecte don Geroni Martorell.

Per tal motiu la publicació del reste d'aquest interessant document la guardem pera'l número vinent.

L'Art a l'Escola

Ja comença, ja comença a ésser cosa d'interès això del embelliment de la escola, y aquell somni d'uns quants escullits, ja va essent realitat a casa nostra, y ahir el Mont d'Or y avuy aquesta jovenívola Institució d'Ensenyança Froebel, ve a aumentar y a donar tò al grupu de petits esforços que's diuen Escola Horaciana, Ateneu Obrer y algunes altres entitats que'm dol no recordar, en les quals la ensenyança ha devingut àrida, alguna cosa d'alegre y de molt bell, d'una bellesa suau y clara, pense enfarfechs, com una ensenyança de que la simplicitat té l'encant de la simpatía.

En Flama no es home que hagi penetrat molt en les qüestions de pedagogía, però internat en aquest bell problema del Art a la Escola, ha repassat els llibres que d'això parlen y ha tafanejat lo que aquells pobles de més obert esperit han implantat ja; y avuy, impresionat de la visita feta a la novella Institució d'Ensenyança Froebel, escriu aquestes ratlles pera ensenyar als lectors que poch a poch anem edificant els fonaments de la vida futura.

Quan vaig visitar tal gre casa, amistosament convidat, vaig trobarla plena d'infants; uns infants molt alegres y complimentosos, que, aixecantse modosament a la entrada del forastar, no s'estaven pas de dirigirvos la mirada y de venirvos a ensenyar les seves tasques.

Jo no vull pas dir que aquest desembraç que això suposa, sigui justament fill, de que les parets sien pintades d'un color o d'un altre, y en elles hi hagi major o menor bon gust de decorat; però, si no es aixís, jo puch dirvos que les parets y les cadires simples y belles, y les petites taules y qualque paisatge de bona mena, penjat per sí per llà, hi deuen tenir la seva part.

Es clar que fer pedagogía per sentiment, y sols per sentiment deu ésser un disbarat, però diguin lo que vulguin els més farrenys metodistes, jo diría, y perdoneu l'atreviment, que això del ensenyar es encara, com moltes ciencies son, més art que ciencia; y dich més art perque l'esperit del educador hi deu tenir una intervenció fortíssima.

Però en Flama s'ha proposat no embolicarse y parlar sols del seu punt de vista, de tafanar de coses d'art; y en realitat, el qui visitó la Institució Froebel, si mira les parets y les cadires y les taules, ben poca cosa d'art hi trobarà... Però, el problema del art a la Escola es el problema dels interiors en general, o sía aquell problema que, ben resolt, logra un conjunt armònich sense que'ls elements que formin el conjunt cridin massa la seva atenció parcialment o ab més grau els uns que'ls altres.

Això es una cosa lograda en aquesta alegre casa d'ensenyança que en Flama ha visitat, hont dúes dònes, una mare y l'altre donzella, van pujant amorosament aquelles petites vides infantívoles.

La casa d'ensenyança té un jardí; un florit jardí que ara pel maig se converteix en aula. Les coses s'expliquen vora una glorieta coberta de flors vermelles, y més d'un cop l'encant d'una fulla que cau deu sospendre per uns moments la lliçó de coses que s'explica.

La Escola es allí dalt a la Plaça dels Josepets y les seves finestres gosen del cel blau y dels jardins florits, d'aquell barri de cases y torretes que s'extèn montanya amunt.

El sol, quan entra a visitar les cambres d'estudi, les ilumina ab un dolç tò d'intimitat, hont els infants hi reben les primeres lliçons d'armonía de la vida.

Ja som uns quants a Barcelona a estimar les coses del Art a la Escola. ¿Quan el nostre Municipi treurà la tristesa dels seus pisets, prenent exemple d'aquests esforçats iniciadors?

FLAMA.

La revifalla dels oficis

Hem rebut la següent alocució dirigida als escultors tallistes en fusta, y als amants del art aplicat, en la que s'anuncia l'exposició que de obres de dit ofici s'està organisant.

Es necessaria, molt necessaria, la revifalla dels nobles oficis d'art pel nostre país, y, sobre tot, en aquests dies de lamentable y ja massa llarga decadencia y desorientació artística.

Té pera nosaltres, la idea totes les simpatíes, y més simpàtica ens es al saber que parteix dels joves obrers, dedicats a n'aquesta noble feina d'art, que les llisors dels estils importats havien fet caure en decadencia, iniciativa que la societat de patrons ha patemisat amorosament tot just nascuda.

Convé'ls ajudin els industrials, que els ajudin les corporacions oficials, com es de creure que ho faràn, y podrem esperar d'aquesta exposició próxima, un aconteixement artístich de profit, y qui sab si la bases d'un saló de les Arts Decoratives.

Heusaquí l'alocució:

«La Comissió executiva de la primera Exposició d'Art decoratiu aplicat als mobles que ab l'esforç de tots y en espay no molt llunyà, se celebrarà en una o diverses de les sales del Palau de Belles Arts, s'honra infinitament, en solicitar el valiós concurs de totes les persones que simpatisen ab dit Art, pera prosseguir els treballs conduents a la realisació d'obra tan meritoria y decididament pràctica en tots conceptes.

L'art decoratiu aplicable a l'ebanisteria, fa temps ha caigut dintre les més lamentables degradacions, el mercantilisme, ha deixat sentir l'avassallador impuls, y arrancant del cor, fins l'últim sentiment d'art, ha burlat els principis d'estètica, ha profanat l'estil, la correcció, l'elegancia y la comoditat, colocantnos a la capacitat d'aquelles primitives edats que'ls egipcis començaren a construir valguentse de tronchs.

Ja es hora de que'ls que sentim amor a la bellesa, y que després de perllorgats estudis havem somniat, no poseeir cambres ricament decorades, d'aspecte negi y commovedor, emocionant pel vigor de ses línies, sinó que ab nostres forces, avalorarles més encara, y gravar ab nostres cisells el llegat de les mil voltes gloriosa Historia del Art, aplicar ingènuament les interpretacions més fidedignes de Natura, procurant parlar al cor, despedint ab bàlsem suavisador emanacions de recort, de gratitut, d'amor y de poesía.

Tallistes en particular, nixequem el fron y demostrem modestament que som artistes, que lamentem la desviació que per la culpa de quatre profans sofreix l'art d'aplicació a la ebanisteria, fem reconèixer que aqueixes insanes importacions de paisos poch escrupulosos en materia artística, son veneno del sentiment y engany únicament de la economía.

Tot, absolutament tot, deu demostrarse. ¿Còm? Coadjuvant a la obra que paulatinament aqueixa Comissió anirà desenrotllant, seguint els consells que la mateixa us indiqui, propagar la idea incessantment entre totes quantes persones sentin l'art, y vosaltres, tallistes, com a més indicats, collaboreu ab l'ardor necessari pera lograr l'ideal apetescut, ja aportant tota classe de dibuixos de aplicació del art que'ns ocupa, essent, com es natural, la nota característica la esculptura, ja concorrent ab detalls artístichs, d'anàloga aplicació en fanch, guix, fusta, cera y altres materies de que poguem valernos, pera presentar nostres estudis.

Baix cap concepte aqueixa Comissió pot suposar que'ls molts que indubtablement, se dignaràn enviarnos treballs pera dita Exposició, poden efectuarho ab la intenció de lucrarhi, mes nosaltres ens consideraríem faltats de delicadesa, si ab el decidit apoy de les dignes corporacions municipal y provincial, no establíssim una serie de premis que més endevant, ab ajust a les subvencions que's rebin, tindrem el gust de comunicarvos.

Companys d'art: Acuriu a totes quantes reunions aqueixa Comissió us convoqui, entereuvos y propagueu de tots quants assumptes se transmetxin, prepareuvos pera la lluita salvadora de les glorioses tradicions del art y que ningú arribi a suposar que l'art està renyit ab l'avens dels pobles. La cultura, l'amor, la bondat y la poesía, s'encarnen a l'ánima de les arts belles, y la noblesa per elles estimulada refina l'inspiració dels homes, els quals engrandeixen y dignifiquen els pobles.—La Comissió.

Crònica

Mela Mutermilch a Barcelona

No som amichs d'aventurats pronóstichs, car pronóstich seria tota lloança al art de Mme. Mela Mutermilch, que sols hem entrevist vagament en algunes reproduccions en revistes d'art.

De totes maneres, el seu nom es estimat a París, ahont la judiquen com a artista d'una modernissima tendencia, qui presenta un art resolt y vigorós.

Mela Mutermilch, nasqué a Varsovia l'any 1875, exposant a París desde l'any 1902, hont va conquerir de bon principi, l'any 1903, el titul de Membre de la Societat Nacional de Belles Arts.

Ses obres figuren en varies de les més notables colecions d'art modern d'Europa, y el Museu del Luxemburg s'honora ab una de les seves teles.

Entre'ls joves del famós Grupu d'Artistes Russos, qui fan sentir el nom de la seva llunyana terra, a París, Mela Mutermilch es de les que va a l'avençada.

Ja hem dit que no volíem fer pronóstichs sobre'l valor del seu art, que no coneixem més que remotament, però sí que per de promptes, volem fer honor al seu nom prestigiós, y honorarnos publicant avuy en la nostra PAGINA, el retrat de la gentilissima polonesa, que's digna venir a vèurens.

Ella volia venir a l'Exposició de Barcelona, ab el grupu dels seus compatricis, qual envau ens havia sigut promés en aquesta Exposició; però causes lamentables, com moltes de les coses que han passat en aquest certamen, l'ha privada de venir com els seus companys.

Ara, ella vindrà tota sola, ab 33 obres havéntseli ofert l'ocasió d'inaugurar un nou salò d'Exposicions, que es el que l'antiquari senyor Dalmau, està instalant en l'interior de la casa núm. 18 de la Portaferrissa, ahont se proposa celebrar exhibicions d'art antich, y d'art modern extrangers.

L'inauguració de l'Exposició de les obres de Mela Mutermilch, y alhora de les noves galeries Dalmau, tindrà lloch el dia 1 de juny vinent, celebrantse el dia 31 del que som, una festa vernissatge.

Els títuls de les obres que a Barcelona envía Mela Mutermilch, son interessants. Heusaquí la llista del catàlech en el qual hi figuren pintures, pastells y aiguaforts:

PINTURES:

«Feconditat», «País trist»)Bretanya(«Retrat d'home», «Dos amichs», «L'hora avençada», «El Molí», «Els núvols», «Aigua y cel», «Retrat del pintor S. G.», «El Vell», «Els blats», «Cego (I)», «Cego (II) «Estudi per un retrat», «Les Dunes», «Retrat d'un poeta», «Bosch», «Melancolia», «Interior», «Natura morta», «Flors blanques», «Mitgdia», «Flors».

PASTELLS:

«Camí en la vall» (I), «Camí en la vall» (II), «El Dolor» (Pagesa polonesa), «Interior», «Mare y fill».

AIGUAFORTS:

«Cego», «Les fatigades», «Les vanitoses», «El fantasma», «La Verges, «La sonàmbula».

Com pot veures, la promesa d'aquesta exhibició, se fa interessant, y es per sobre totes les qüestions de criteri que puguí suscitar l'obra d'aquesta artista, un gran goig pera Barcelona, que reb l'honor de la seva Exposició, que sols han tastat tres o quatre de les principals capitals europees.

Reunió dels esculptors tallistes

—En el domicili de la societat d'Esculptors tallistes y decoradors, Aribau, 21, tingué lloch ab gran concorrencia, la reunió magna convocada per la Comissió executiva de la projectada Exposició d'Art Decoratiu aplicat a's mobles, pera donar compte dels treballs realisats a dit objecte.

Després de llegida y aprovada l'acta de la sessió anterior, el president de la Comissió (formada de representants de la Societat y de representants del Centre Instructiu de Patrons tallistes) va donar compte de la feina feta, manifestant que's comptava ja ab la adhesió del Círcol Artístich, Círcol de Sant Lluch, Foment de les Arts Decoratives y de distingides personalitats, ab el concurs directe de nombrosos tallers d'esculptura y ebanistería y ab promeses d'importants subvencions per part de l'Ajuntament y de la Diputació provincial.

L'esculptor senyor Claramunt, de la Comissió, feu després un fervorós parlament, en el qual exposà l'estat de profonda crisis que la professió atravessa, part per culpa d'els matexos artistes, part per les corrents dominants en el ram de moblería contrarietes a l'empleu d'elements esculptòrichs decoratius. Feu veure la necessitat urgent de posar remey a n'aquesta obligació, que obliga a emigrar per falta de feina a nombrosos artistes catalans. Recomanà, a dit fi, la unió y el treball fins a conquistar una personalitat ben reconeguda y proposà, com a medi concret y decisiu, la celebració de la projectada Exposició, la qual explicà a la concorrencia, reclamant, pera ferla efectiva y grossa, la cooperació de tots. El senyor Claramunt fou molt aplaudit.

Varen parlar després, exposant interessants punts de vista respecte a la idea de la Exposició, diferents artistes presents, entre ells els senyors Mestres, Molné Moy y Aguilera.

Endressà també breus paraules a la concorrencia el patró tallista senyor Cortinas, qui excità calorosament a's oficials esculptors a treballar y a donarse a conèixer fora del taller, únich medi de que fossin apreciats els valiosos elements ab que compten. Fou aquesta una bella nota d'encoratjament que'ls concorrents aplaudiren ab gran entusiasme.

Finalment, després de discutirse extrems d'ordre interior, s'aprovà per unanimitat la feina de la Comissió, otorgantse a la mateixa, a proposta del senyor Mestres, un ample vot de confiansa pera la prossecució dels treballs.

Un quadre den Ricart Urgell

Aquesta setmana atrau la mirada del visitant del Saló Parés, una bellissima tela den Ricart Urgell.

Es un troç de pintura finíssim, en el qual, si be s'hi noten manifestament algunes influencies, no deixa de notarshi la resolució de moltes dificultats pictòriques, que'l sol fet d'atacarles ja significa un coratge digne d'elogi y el fet de resóldreles, una destresa d'ofici poch usual.

Llevat de certes influencies en la figura, que sembla mancada de precisió, y feta espanguddament, potser, les robes del primer terme, y les doloes llums que campen per la pintura, son delicioses.

Es al nostre veure modest, aquesta tela den Ricart Urgell una de les obres més fortes que l'artista ha donat.

Ell va voltant, animat de modernes visions, l'embocadura d'un camí desde fa temps, y al nostre veure, creyem que ara es per ell l'hora d'aplicar son saber fer de pintor que ningú li pot negar.

Estudis Universitaris Catalans

Avuy, dijous, a les deu del vespre, don Lluis Folch continuarà a la sala d'actos del Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Industria, el curs de «Historia de l'habitació humana», un dels d'extensió universitaria organisats pels Estudis Universitaris Catalans.

El programa serà el següent:

Els grechs al occident del Mediterrani. — Marsella y Emporion. — La Catalunya grega segons Estrabó y Titus Livius. — Emporion, segons els darrers descubriments fets en les excavacions patrocinades per la Diputació de Barcelona.

Les reformes de Cán Parés

Ara, al entrar l'estiu, quan els pintors comensen a desfilar de ciutat pera anar a festejar ab la Natura; quan la calma vingui y tots els expositors que tenien lloch demanat hagin fet les seves exhibicions, el senyor Parés començarà les obres de rejoveniment del seu saló, breçol del moviment artístich barceloní, hont s'ha desenrotllada tota l'evolució artística del actual moment, y l'única sala d'exposicions de Barcelona, que en realitat reuneix les condicions precises pera exposar pintures.

De manera que, l'any vinent, findrem la venerable sala hont han exposat els mestres de la pintura catalana del passat mitg-sigle, hont se lliuraren les primeres batalles dels caducicans y blaus cobalts de la nova escola lluminista, contra les rosades y transparentes carnositats dels vells mestres, del tot rejovenida; y no seriem justos si ara, abans de començar les obres de la reforma projectada pel senyor Parés, no dediquéssim un recort a les teles y als velluts d'aquelles parets que han sentit el fregadís de tantes teles, que es lo mateix que dir de tants esforços, de tantes lluites y de tantes emocions.

Un recort de veneració, donchs, per les parets de cán Parés, y un elogi pera el senyor Parés, qui obre ses portes francament a tots els artistes, oferint a son honor les projectades millores.

El Saló d'Arquitectura de Madrid

Díllums va inaugurarse a Madrid l'anunciat Saló d'Arquitectura.

La prempsa dona compte del acte inaugural, y publica la següent impressió, que deu ésser estereotipada, car tots els diaris la publiquin igual, fentse allí, tal com desitjaría algú, que's fes a les exposicions de Barcelona.

Diu aixís:

«Las instalaciones del Salón de Arquitectura, del que nos hemos de ocupar más despacio, forman un conjunto verdaderamente notable, que demuestra lo mucho que se puede hacer en España por la prosperidad y engrandecimiento de este arte.

Se divide la Exposición en cuatro grupos, uno de los cuales es el correspondiente al concurso de proyectos arquitectónicos de edificios españoles, organizado por la Sociedad Amigos del Arte.

Aspira esta Sociedad, como en diversas ocasiones hemos dicho, á proteger el arte español que siga las tradiciones del antiguo.

Varios de los proyectos presentados en este concurso son notables.

Llaman la atención, entre las obras presentadas, las siguientes:

Proyecto de palacio para la Presidencia del Consejo, inspirado en las mejores tradiciones del Renacimiento español (Sevilla, Salamanca, Guadalajara);

Palacio para Ayuntamiento, verdaderamente notable, del señor Gato Sotdevila;

Edificio para Parlamento, del señor Rodríguez Losada;

Edificio gótico de la Corona de Aragón (lema «X y Z»);

Reforma de la portada de la Casa de Oñate, en Madrid; magnífico proyecto de don José Carnicero;

Restauración de la Casa de Cisneros (adquirida por el Ayuntamiento para instalar oficinas municipales); proyecto que recuerda la casa de las «Siete chimeneas», y

Fachada para un teatro; trabajo de arte serio muy interesante.

El proyecto más curioso, quizás, es el de «Palacio de un Noble», de don Leonardo Riocabado.

Se inspira en los palacios y casonas de Santander, cuyos motivos aparecen en las fotografías que se exhiben.

El proyecto es muy notable.

Hay también varios proyectos de casas, entre los cuales llama la atención el de la fachada gótica de una casa de alquiler, del señor Cabello y Lapiedra.

Grupo muy interesante de la Exposición es el de la Escuela Superior de Arquitectura de Barcelona. Está muy bien documentado, y demuestra el gran amor que allí se profesa á las tradiciones catalanas.

Figuran en este grupo toda la original obra de Gaudí, con el Parque de Güell y el Buen Pastor; la decoración policroma del Monasterio de Ripoll, de Nebot, y las casas construidas en Barcelona por el notable arquitecto señor Puig y Cadafalch.

Brillantemente está representada también en otro grupo la Escuela Superior de Arquitectura de Madrid.

En éste se comprenden las obras de los antiguos arquitectos pensionados, como Aníbal Alvarez y Zabala; los proyectos de arquitectos y alumnos de la Escuela central, y en otra sección los proyectos de arquitectos fallecidos. De todo ello nos hemos de ocupar con el merecido detenimiento.

Al paso citaremos el proyecto de palacio arzobispal, de estilo gótico, de Palacios; el de redacción é imprenta de un periódico, de don Luís Oriol, y el de un arco de triunfo, del señor Gato Sotdevila.

El conjunto, como decimos, es verdaderamente notable.

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogía artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

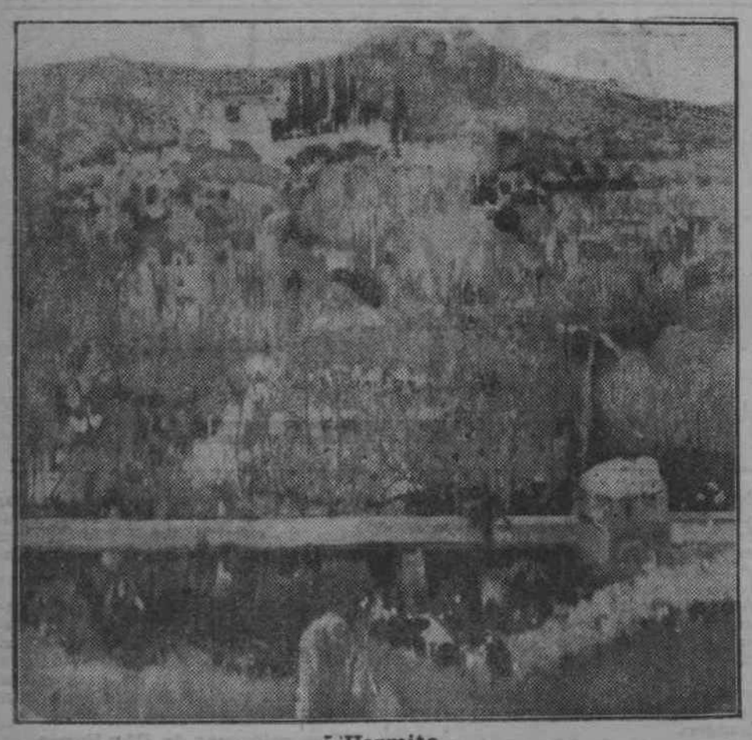

L'Hermita

Gravadors al boix

Ab el títul que encapsala aquestes ratlles se publicà, no fa molt, en aquesta FULLA ARTISTICA un article en el qual l'autor feya constar que en Celestí Sadurní, «que durant una bona colla d'anys fou el director de la nostra Banda municipal», fou un execelent grabador al boix, digne deixeble del seu pare; «cas raríssim — afegía — que no ha fet evident ningú, en elogi del malaguanyat mestre, com es el de que un excelent músich sía també un bon professor en art gràfich.»

Aquesta nova ha sigut causa de que no pochs amichs del malhaurat Sadurní y meus, hagin vingut a manifestarme la seva sorpresa per no haver hagut esment fins ara del doble talent del «músich-gravador», y sobre tot de que jo, "que a flor de la seva mort deguí dedicarli varies necrologíes, no ho fés constar — justament jo, que tan obligat hi venía.

Y com la veritat histórica es, a mon entendre, una donzella que tots teniim l'obligació de sortir a defensar, heusaquí per que — sense la més mínima intenció de molestar al autor del esmentat article, molt al contrari — agafo la ploma ab la pura intenció de desfer una falsa llegenda que més tart fora difícil desvanèixer.

***

En Celestí Sadurní y Deop — que no deu confondres ab el seu fill Celestí Sadurní y Gurguí (*— nasqué a Ripoll per llá l'any 1830. Començà gravant culates d'escopeta pera'ls armers Surroca y Canibell, capsés de rellotge y de rapé, sabres pera'ls moços de l'Esquadra, etc. Artista per temperament, passà prompte a gravar romansos y auques de redolins pera en Llorens del carrer de la Palma de Santa Caterina y pera en Bosch del carrer del Bou de la Plaça Nova. ¡Quina diferencia notaren la quixalla d'allavors entre les auques gravades per en Sadurní y les que fins allavors havía vingut gravant en Noguera — en Noguera fecit», que li deyen! (*)

Allò ja'ns semblava gravat artístich! y molt devía tenirme quan en Tomàs Padró no trigà gaire en ferse den Sadurní son gravador predilecte. Naturalment que no era encara lo que podría dirsen «un bon gravador», però entenía de tal manera la fusta que, després d'haver passat una curta temporada a París, en el taller den Tilly, tornà fet un mestre. Mestre que's revelà en els nombrosos y notabilíssims gravats que publicà «La Academia», important ilustració que vegé la llum a Barcelona desde 1877 a 79 arribant a fer una seriosa competencia a «La Ilustración Española y Americana».

Tingué en Sadurní tres fills: en Joseph, en Joaquim y en Celestí. Els dos primers se dedicaren ab entusiasme al gravat en fusta, y si bé deixeples de llur pare, passaren a Madrid a perfeccionarse: en Pepet, en el taller den Capuz, y en Quimet, en el den Rico.

En quant a n'en Celestí—el que més tart fou director de la Banda municipal —may agafà un buril. Es dir... «Jo també he manejat el buril», solía dir bromejant en l'intimitat; y explicava després que, essent criatura, algunes vegades, per via de passatemps, l'havía agafat pera «buidar», o sigui, pera treure els pans de fusta que corresponen als blanchs del dibuix.

En cambi, el seu germà gran, en Joseph, arribà a ser, no ja un mestre consumat, en l'art de gravar fusta, sinó'l millor gravador d'Espanya, y pot ben dirse que «l'últim gravador», ja que ab la seva mort coincidí la d'aquest genre de gravat. El seu germà Joaquim hauría pogut ocupar molt dignament el seu lloch si hagués volgut acabar el darrer gravat començat pel seu germà—unes «majes» den Llobera—després de lo qual abandonà pera sempre'l buril, dedicantse exclusivament a la música.

El gravat al boix era mort.

Y aquí crech oportú recullir una exclamació que fà l'autor del article que motiva'l present.

Al fer present que l'art del gravat al boix «ha arribat a decandirse fins al extrem de no haverhi gravadors ni fustes pera gravar», afegeix amargament: «Y això es una veritable vergonya per la ciutat...»

Nó; que'm perdoni l'autor el que una vegada més el contradigui. La mort del gravat en fusta no es cap vergonya per Barcelona. El gravat en fusta ha mort perque havía de morir... Aixís com la diligencia va matar la galera y el tren va matar la diligencia; aixís com tota nova invenció que representa — si no sempre perfecció—al menys economía de temps y de diner — factors importantíssims en la nostra época — mata quelcom de vell, aixís mateix els moderns procediments de fotogravat — ràpits y económichs — han mort fatalment aquell procedément llarch y costós.

Y si de complicitat en una mort deu acusarme la conciencia, es per haver contribuit molt principalment en la mort del gravat en fusta. Lo que deguí lluitar per fer acceptar als editors el fotogravat ningú pot imaginarsho. Enamorats de la dolçor del llapiç den Planas, el dibuix a la ploma els esborronava; no veyen més que reixes, com deyen. En cambi jo, que havía posat sempre molt malament el llapiç — sobre tot, damunt de la pedra — havía sentit, desde criatura tan gran predilecció per la ploma, que puch dir, sense exagerar, que pochs llapiç he gastat en ma vida. Tant era aixís, que en Tomàs Padró m'ho havía reprotxat no poques vegades ab aquestes paraules: «Sí, es molt artístich, però «no es un procediment»; no pot reproduirse.»

Per això quan en Mariezcurrena, en Joaristi y en Thomàs, fundadors de la Societat Heliogràfica, van fer els primers fotogravats, me vaig veure'l cel obret. La dificultat fou en fer acceptar el nou procediment als editors, que no van rendirse fins que'ls vaig haver ben ficat al cap aquestes tres máximes en favor del fotogravat:

Primera. Fidelitat absoluta. Aquí no hi cap allò de «cares y mans malmeses» y de tons trastocats. Ratlla que jo fassi es ratlla que surt; lo que sigui de dibuixat o desentonat, ho serà per culpa meva, no del gravador.

Segona. Econom'a de temps. El gravat que'l gravador en fusta trigui vuit, quinze o vint dies en entregar, el gravador en zinch l'entregarà a les quarantа-vuit hores.

Y tercera. Economía de diners. El gravat que en fusta deuría costar deu, vint o vinticinch duros, costarà en zinch, cinch, deu o vinticinch pessetes. (**).

Davant d'aquestes rahons — sobre tot de les dues darreres — els editors se declararen vensuts y acceptaren el fotogravat, com ab més o menys dificultat l'han anat acceptant tots els editors del mon, pels quals l'argumentació de més força sembla ser aquesta: «El temps es or y l'or es tot.»

***

En altra equivocació incorre l'autor esmentat, y es en afirmar que l'Urrabieta era, a més de dibuixant, gravador. Nó; l'Urrabieta no havía agafat may — que jo sàpiga — un buril. Havía conegut a «Don Vicente» — com li déyem — y vaig honrarme més tart ab la bona amistat dels seus fills Daniel (Vierge) y Samuel; y may per may vaig sentir que's fes esment de tal cosa. Per altra part solía dir «Don Vicente» que en aquest mon deixava publicat un miló de dibuixos»; — la xifra pot semblar exagerada, però, en cas de serho, juraría que no deu serho tant com sembla. ¿Y un home, el llapiç del qual va produir una obra tan considerable, es possible que trobés encara temps per consagrar a la lenta, pacient y enutjosa tasca del buril?

Además, jo no he vist may — ab tantíssims dibuixos com he vist de l'Urrabieta — un sol dibuix que portí la seva firma com a dibuixant y com a gravador.

Sento, igualment, haver de destruir una altra llegenda — molt honrosa per nosaltres, però desgraciadament falsa— que s'indica en el citat article, y es que en Payà fos tan excelent preparador de boixos pera'l gravat «que era inútil que s'enviessin a buscar fustes al extranger perque no era possible ferli la competencia en proporcionarles tan ben deixades...» Lo qual — ¡ay! — era justament tot al revés, perque tots, tant dibuixants com gravadors, y sobre tot aquests teníem veritable horror als boixos den Payà y en cambi, fèyem un salt d'alegría quan l'editor ens entregava un boix extranger; tant es aixís, que en Planes — que allavors, y perdonèume la frase, «tallava'l bacallà» — quan tenía interés en que una obra que ell devía ilustrar fos ben gravada, exigía, no tan sols tal o qual gravador, sinó «boixos alemanys».

Y se compendrà fàcilment: Apart de que no sé si'l boix del nostre país es el més a propósit pera'l gravat, els boixos preparats per en Payà solíen ser — tant com el tamany ho permetía — d'una sola pessa o de les menys possibles; de lo qual en resultava que en una mateixa pessa hi entrava'l cor de la fusta y com qui diu, l'escorsa. De manera que el gravador se trobava que en un cantó li semblava que tallava roca y en l'altre que tallava mantega. En cambi, els boixos extrangers estaven sempre formats de moltes peces—perfectíssimament ajustades — y que eren triades de la part bona del boix, excloentne tant les capes exteriors, per massa flonjjes, com el cor y els grops per massa durs.

***

Y ara posaré terme a la meva tasca subsanant un lleuger oblit del autor del article, o sigui: afegint als noms de gravadors catalans que cita, el den Francisco Fusté—un dels millors que tinguèrem y que va ser un dels meus predilectes, fins a la seva mort (1884) — y als noms de dibuixants de que fa mención, alguns altres que crech que tenen dret a no ser passats en silenci, com els den Pellicer, en Lloveras, en Labarta... y un altre que porta ja publicats uns quaranta mil dibuixos — mal m'estià el dirho.

Apeles MESTRES

(*) Aquells romanços y auques de redolins y de soldats eren dibuixats en la quasi totalitat per en Ramón Puigrari, dibuixant d'una feconditat portentosa. Apenes ha deixat res firmat.

(**) En un principi's pagava a 12 y 15 céntims el centímetre quadrat.

La Joya

L'Exposició Internacional

Els paissatges den Joaquim Mir

Abans d'entrar a parlar dels paisatges que en Mir exposa en la nostra Exposició, no puch pas estarme de comentar el vehinatge del més genial dels nostres sensacionalistes ab el més fort dels nostres estructuristes.

Posar en Clarà al costat den Mir, significa pera l'espectador, al travessar la porta que'ls separa, fer el viatge d'un pol al altre pol, de l'esfera ahont s'ha desenrotllada tota l'historia de l'art.

Pel cas, m'hauría complagut més, fer aquesta comparança, ab un pintor que ab un esculptor; però a manca d'aquest pintor estructurista, la faig ab en Clarà, salvant les diferencies essencials que separen la pintura de la esculptura.

No vull pas — Deu me'n reguart — anar a treure d'aquesta comparança, la conseqüencia determinant y ridícola, de quina de les dúes tendencies té més valor, sinó única y exclusivament, l'alegría que dona, veure en mitg de la nostra miseria artística, representades magníficament les dúes grans tendencies del art universal, d'una manera prou seriosa, y prou personal, pera estarne orgullosos, y per considerarles en absolut cosa nostra.

En realitat, les dues tendencies, han viscut sempre, d'ençà que l'art, oblidant el seu caràcter social que manyingué gloriosament durant l'antiguitat y l'Edat Mitjana, va obrirse en la pintura italiana y holandesa, en amples y variats camins a l'individualitat; llibertat aquesta que no ha tingut altre inconvenient que'l manteniment pesat de les mitjanies, que

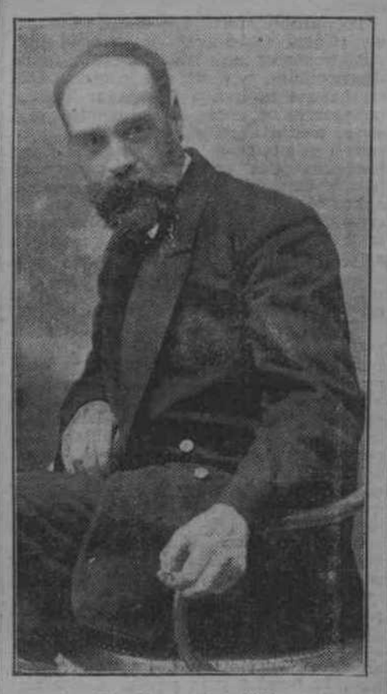

En Joaquim Mir

si en l'art social foren utilíssimes notes que ajudaven a l'armonía d'un tot, en l'art individual son absolutament inútils y tormentoses.

En realitat, analisant els graus de valor fonamental d'aquestes dues tendencies, desde'l punt de vista del nostre moment filosófich, intelectual, la pintura de la sensació, sembla tenir desde sa naixença, una manifesta inferioritat. Sería llarch ara determinar les condicions d'altat naixença, y pera no cansar, me limitaré a cridar l'atenció dels analistes interessats sobre aquell moment de l'Italia decadent que, gastada per un paganisme postíc, y per tant, sense sentit religiós ni filosófich com l'antich y veritable paganisme, s'entretenía, en braços d'un laicisme sense concrecions, al oblit de totes les coses estructurals de la vida, en una alegre y fastuosa inconsciencia mondana, obrint els sentits a la sensació de la bellesa de les coses, sense volguerne saber la rahó.

Olorava la rosa de la vida, sense atenció pel fet de la rosa. Obrien els narius al dolç perfum, sense mirar apenes d'a hont venía.

De la ciencia metódista d'un Leonardo d'una arquitectura freda feta a moduls passava l'art d'Italia, a representarse en la pintura de sensació, que floría per molt variades y profondes rahons que no m'entretindré pas en explicar a n'aquella apartada y delitosa Venecia, la terra dels cels blaus y de les boires aquoses, que s'aixecaven de les frescors del mar, guarnint de trasparencies infinites y d'esmeragdines irisacions, l'espectacle d'aquell mon hont florí per primer cop l'impresionisme.

Les terres baixes d'Italia, com els paisos baixos de l'Europa, ab notables diferencies empró, de llum y de color, havíen d'ésser el breçol d'aquest art sensitiu, nascut d'un poble d'alegríes, hont qui sab si una rahó de fisiología, unía, com diu Taine, ab invisibles llaçades, l'estructura geogràfica a l'estructura moral dels habitants.

Rès en aquell poble del intelectualisme florentí. Rès de converses acadèmiques, ni de tractats reglamentaris pera les coses d'art; es la terra de les delicioses inconsciencies, de les fastuoses vagorositats, de les rauxes, ahont la bellesa de les coses era explicada, no ab la precisió atenta y científica dels esperits del renaixement propi, sinó ab la sutilesa dels esperits oberts, porosos, disposats a la recepció de totes les sensacions joyoses; aquestes rauxes lírriques, lluminoses, que subtilment a n'el seu pas, desvetllen el sentit de totes les coses profondes de la vida, sense donarvos temps d'especularles, però deixantvos a dintre l'alegría de la seva existencia segura y positiva, que'ns deixa tranquils y com refiats de la possessió d'un tresor desconegut y imprecís, sobre'l qual tenim dret de fantasiar y fer crèixer l'alegría, en un ascendent remolí que s'eleva, s'eleva fins a perdres, com un salt d'aigua, en cascates de polsim daurat.

Tal es aquest art sensitiu en sa essencia. Tal es l'art del nostre Joaquim Mir.

¿Riurèu, potser, de que compari en Mir ab els venecians? Potser sí, però en veritat, serà perque no haurèu posat prou atenció en el veritable esperit d'aquesta pintura, hont la dolça natura se'ns mostra bella com un tapíç d'ensomni teixit suaument per les mans dels àngels.

El mon del nostre Mir, no es pas l'arquitectura de la terra, la rahonada arquitectura d ela terra, edificada per les mans del Creador, transformada per les convulsions geològiques, a noves belleses,, com les que guanyen les dònes ab la maternitat, sinó la visió d'aquesta arquitectura, que's projecta en el teló invisible dels espays, hont tota cosa mostra sa bellesa sense mostrarnos sa rahó.

Apenes si en la disoluta interpretació dels espectacles, hi arribem a endevinar la forma de les coses; sols hi sentiu el goig d'una visió magnífica, exuberant de la nostra terra, y d'ella en recolliu, com enfront d'un tapíç, no'l sentit de la escena que'l teixidor ha vopgut representarhi, sinó'l goig de la fastuositat y la magnificencia.

Es la rauca lírica del visionari, que al passar, com la mà moguda de divinals neguits damunt d'un clavicordi, fa sonar totes les cordes en desbordantes y abundoses armoníes. No, l'ordenació elemental y pausada que'ns dona temps de saborejar el sentit de cada tò, sinó la febrosa pulsació que'ns deixa endevinar y pressentir els tresors de delicia que s'abscondeixen dintre del nervi armoniós de cada corda.

Es el barboteig lírich, arborat, llumnós, iniciador, que descobreix als atents ab la rapiditat d'un llampech, tota la gloria que tenim amagada als nostres ulls. No s'atura al anàlisis, no escudrinya els principis; sols passa damunt d'ells com el fregadíç d'una ala, y els desperta el llur adormment secular, oferintnos la visió ràpida de sa existencia viva. Es una pintura que té totes les altes virtualitats y tots els defectes, si volèu, de la poesía lírica.

Oposat a n'aquest art, ara desvetlla una aguda aspiració purament filosófica, de la qual, en la nostra pintura, n'es la representació inicial y vigorosa, aquest Sunyer, que tan aldarull ha aixecat ab la seva exposició del Fayans Català. Tot lo que en en Mir son rauxes, en en Sunyer es pacífica y atenta observació, tot lo que en en Mir es febre neguitosa, de reproducció del espectacle natural, en en Sunyer, en profonda, rica y esponjada meditació filosófica.

Diréu: ¿a què sortir ara ab les pintures den Sunyer?.... Sí, cal sortir, cal recordar les pintures den Sunyer, en primer lloch per situar en el refluix constant de les corrents espirituals, l'art den Joaquim Mir, y de passada ensenyar als arrauxats y desatents execradors del art d'aquell pintor del Fayans, jove, y en camí de grans conquestes, que en el nostre mon miseriós no podem despreciar aixís com aixís, aquestes embranzides inicials, per més que elles ens moguin a la sorpresa y al enuig.

Es perque aquests dos pintors, venen a ésser en el nostre mon, en els nostres díes la representació reduída, es clar, de les dúes tendencies de la pintura universal; Leonardo y el Tintoreto a la Italia del Renaixement; Ingrés y Delacroix, a la França del sigle XIX; Cesanne y els impresionistes a la França del nostres díes.

Però en el cas den Mir, hi hà una gloria sobre totes les glories, y es la robusta, la virulenta, la decidida personalitat. Desventurat aquell que empaiti les seves embranzides; desventurat aquell qui vulgui pujar a la torra d'aquest observatori culminant, hont el nostre paussatgista se sitúa, car el vértich de les genials alçaries el perdrà, pera llençarlo en els abims més profonds de la negació.

Y no obstant, l'home es un infant entusiasta per les coses de la Natura. Devegades, en els seus quadres hi hà una aspiració sentimental, com una esponjor d'adoració. El seu quadre «El Molí», la montanya irsuta y parda, colorida al amor de cap al tart, sembla un plor, un plor profond de la Natura. Allí, arrambat a l'esquerra, pera ésser mes humil, petit insignificant, sots la grandesa de la monstruosa carcanada de la montanya tota peluda de pins miserables y ronyosos s'alsa'l molí; ombra de llar trista com unes ruines, que dona fé de sa vida ab la fumerola pàlida que s'alça de sa llar. Un núvol petit y cargolat, com un altar barroch demunt de la carena, tot emporprat d'una remota y darrera llum solar, completa la sensació de l'hora.

Però allí hont el genial paissatgista vos fa vibrar l'anima, com una orga ab totes les veus obertes, es en aquell magnífich quadre de Montserrat, «La Cova», hont al pas de la rauxa lírica del pintor sentiu desvetllar dintre vostre, tota la grandesa mística del lloch. Fèuhi tanta literatura com volguéu; ni els capítols, més fervorosos que s'han escrit de la montanya santa, seràn prous pera omplir la flor del nostre esperit, oberta a la sensació per la pintura d'aquest home gloriós. Mirèusel; ha endevinat tots els gloriosos secrets de la montanya, sense saberho, qui sab, y ens porta al cor el perfum de la llegenda mística, y al pensament la grandesa gloriosa d'un gran fet geològich.

Diréu que ell no ha pensat ab tantes coses; bé, tindréu raló. Però aquell neguit que'l nostre Mir sentía, aquell neguit de constructor de roques y de pintor de espays, li donava; creguèlu, la fusió dels elements essencials d'aquestes disquisicions nostres.

Era'l moment de la Gracia que'l nostre Maragall predica, y del caotich barboteig del seu pinzell, neixíen els verbs inicials de les converses que'ns suscita.

Y aixís en totes ses obres; mirèu la que volgueu, hi endivinareu com foses les altes y divines iniciacions que'ns sugestionen.

Podrà, qui sigui prou fort, fernos adorar la Natura per la Rahó, però jo dubto que ningú arribi com en Mir, a mourens els pressentiments de les grans coses per la sensació.

Es sensació, sensació purament musical; que'ns porta a descobrir en la pintura den Mir, els secrets que'ls comentaristes de Beethoven, descobriren en la seva Pastoral. Misteriosa actuació transmissoria que verifica'l Geni en un sublim estat d'inconsciencia, quan totes les veus de l'orga de sa vida, sonen alhora, sense deixarli sentir el sò de cada una, que nosaltres sentim y analisem.

***

Rahó, Sensació; paraules ab les que dividim els dos mons. L'una, plena de totes les virtuts. La segona, de tots els perills. L'una, profondament social y armonisadora; l'altra individual, arrauxada, anti-social, si volèu. La primera, sacrifici esforç, passió ritmada, adoració lenta, fortitut serena, subjecte y acordada a les lleys armòniques del Univers; la segona, goig, voluptuositat, passió desbordada, rauxa, negligencia, objectivisme.

¿Quina us estimeu més per Catalunya? Jo prefereixo la Rahó.

. . . . . .

Glorifiquem a n'en Mir. Seguim a n'en Clarà.

Joaquim FOLCH Y TORRES.

Me Mela Mutermilch

Famosa pintora polonesa, del «Grupu d'Artistes Russos» de Paris, que a primers de juny inaugurará una exposició de ses obres, a les noves Galeries Dalmau

Per la Bellesa de la Ciutat

El plet de la Reforma

Heusaquí l'Exposició y les conclusions que, cumplint l'acort près en el Miting del Centre Excursionista en pro de la bellesa de la Reforma interior de la ciutat, s'entregà'l dimarç passat al Ajuntament.

Necessitat de la Reforma

La reforma interior de Barcelona es indispensable. El casch antich de la ciutat, no posseeix les condicions de viabilitat necessaries pera la concentració del comerç, de la vida ciutadana, que li son propis. La estretor dels carrers, dificulta la circulació, les comunicacions pel seu recinte. Es precís obrir grans vies, taxamplar la generalitat dels carrers existents.

Lloances mereix l'Excm. Ajuntament pels esforços fets en favor de la Reforma. El Contracte ab el Banch Hispà-Colonial, en el que tan difícils qüestions administratives, jurídiques y económiques estàn resoltes; les cantitats designades en els presuposts, pera cumplirlo; el treball constant de la comissió de Reforma, Tresorería y obres extraordinaries, dedicat a la execució de la Reforma, son coses que'ls barcelonins han vist y veuràn sempre ab complascencia.

S'ha de fer ab fè, la Reforma. Barcelona guanyarà immensament ab ella. L'animació, el moviment, tornaràn al casch de la ciutat; luxoses botigues, cases de banca, despatxos, hotels, cafés, teatres, edificis públichs, podràn establirse dignament, en el seu centre natural. Es obra d'éxit segur; espoci

La Cova